

Polska Akademia Nauk
Stacja Naukowa
w Paryżu
w latach 2005 – 2011

www.academie-polonaise.org

1. Wstęp

Historia i działalność Polskiej Stacji Naukowej w Paryżu doczekała się do tej pory trzech opracowań. Pierwsze było opracowanie: *Polska Stacja Naukowa w Paryżu w latach 1893-1978* (Wrocław 1982) autorstwa **Danuty Rederowej, Bohdana Jaczewskiego, Waldemara Rolbieckiego**, z przedmową Andrzeja F. Grabskiego (Wydawnictwo Ossolineum). Po wielu latach ukazała się, w roku 2008 książka **Patryka Pleskota** *Naukowa Szkoła przetrwania. Paryska Stacja PAN w latach 1978-2004* (Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2008).

Trzecim opracowaniem jest praca magisterska **Katarzyny Seroki** pt: *Działalność Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Paryżu w latach 2005-2010* wykonana pod kierunkiem dr hab. Anny Kamler, prof. UW na kierunku Informacja Naukowa i Bibliotekoznawstwo Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego. W niniejszym opracowaniu wykorzystano materiały z pracy p. Seroki, uzupełniając je materiałami ze sprawozdania Stacji za rok 2011, a także opracowaniami wewnętrznymi Stacji dotyczącymi historii placówki.

Stacja Naukowa Polskiej Akademii Nauk w Paryżu jest jednym z sześciu pomocniczych ośrodków PAN za granicą. Od 1927 roku funkcjonuje Polska Stacja Naukowa w Rzymie (obecnie Stacja Naukowa PAN), od 1985 roku w Wiedniu, a od roku 1995 w Moskwie. Ponadto, w 1999 roku w Berlinie PAN założyła Stację, która w 2005 roku przekształcona została w Centrum Badań Historycznych w Berlinie – placówkę naukowo-badawczą Polskiej Akademii Nauk za granicą. Szóstą instytucją zagraniczną jest powstałe w Brukseli w 2005 roku Biuro Promocji Nauki „PolSCA”.

Paryska placówka istnieje od ponad stu lat. Pomimo wielu zawirowań historycznych udało się Stacji wypracować renomę zarówno wśród polskich jak i francuskich środowisk naukowych. Podstawowym celem Stacji, wynikającym z jej statutu, jest promocja nauki polskiej we Francji oraz przyczynianie się do rozwoju polsko-francuskiej współpracy naukowej i kulturalnej a także tworzenie bazy do nawiązywania kontaktów między polskimi stypendystami i naukowcami a ośrodkami naukowymi we Francji.

Oficjalna nazwa Stacji (po niewielkiej korekcie dokonanej w 2011 roku) brzmi:

Polska Akademia Nauk, Stacja Naukowa w Paryżu.

Omawiany w niniejszym opracowaniu okres obejmujący lata 2005-2011 poprzedzony jest krótkim rysem historycznym.

2. Polska Akademia Nauk, Stacja Naukowa w Paryżu

2.1 Rys historyczny

Stacja Naukowa w Paryżu ma już ponad stuletnią tradycję. Jej wieloletnia historia jest nierozdzielnie związana z Biblioteką Polską w Paryżu i Wielką Emigracją. Stacja utworzona została przy Bibliotece Polskiej 3 maja 1893 roku na mocy dekretu prezydenta Francji z dnia 2 lipca 1891 roku. Stanowiła ona jedyny, samodzielny polski ośrodek naukowy za granicą po utracie niepodległości. W późniejszym okresie razem z Biblioteką przeszła w ręce Akademii Umiejętności, by dopiero w 1946 roku oddzielić się od Biblioteki Polskiej w Paryżu i zostać samodzielną jednostką. Od 1951 roku do chwili obecnej Stacja jest jednostką pomocniczą Polskiej Akademii Nauk.

2.2.1. Lata 1893 - 1918

Powstanie Stacji jest nieodłącznie związane z XIX-wiecznymi losami polskiej emigracji, a w szczególności z Wielką Emigracją. Represje po upadku powstania listopadowego (1830-1831) spowodowały wyjazd wielu Polaków za granicę. Głównym skupiskiem emigrantów tego okresu stała się Francja.

Z inicjatywy Wielkiej Emigracji założono wiele instytucji dobroczynnych, oświatowych i naukowych. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują: Polskie Towarzystwo Literackie (1832), Towarzystwo Pomocy Naukowej (1832), Wydział Historyczny (1836) oraz Wydział Statystyczny i Biblioteka Polska (1838). Ta ostatnia, założona m.in. przez Adama Jerzego Czartoryskiego, Juliana Ursyna Niemcewicza i Karola Sienkiewicza, miała za zadanie gromadzenie książek, archiwaliów i narodowych pamiątek. Od 1853 roku Biblioteka Polska mieści się w siedemnastowiecznym domu przy 6, quai d'Orléans na Wyspie Świętego Ludwika, w Paryżu.

W 1854 roku zainaugurowano działalność Towarzystwa Historyczno-Literackiego, które wraz z Biblioteką Polską uzyskało na mocy dekretu Napoleona III (z 1866 r.) status instytucji użyteczności publicznej. Towarzystwo i Biblioteka zaczęły organizować spotkania, odczyty i okolicznościowe wieczory, na które przychodzili przedstawiciele elit oraz obrońcy sprawy polskiej, m.in.: Marie Joseph markiz de la Fayette, Charles de Montalembert, Victor Hugo czy Edgar Quinet.

Zmniejszające się z czasem pierwsze pokolenie Wielkiej Emigracji oraz zmieniająca się sytuacja polityczna przeformułowały gwałtownie położenie polskiego wychodźstwa. Przegrana wojna francusko-pruska doprowadziła do zacieśniania stosunków między Francją a

Rosją (sojusz francusko-rosyjski 1891-1894), ponadto udział Polaków w Komunie Paryskiej spowodował odsuwanie się od polskiej społeczności emigracyjnej, co doprowadziło do spadku zainteresowania sprawami polskimi. Swoją działalność zaniechało wiele naukowych instytucji emigracyjnych, słabła także działalność Towarzystwa Historyczno-Literackiego.

W 1872 roku w Krakowie pod zaborem austriackim, gdzie w XIX wieku panowały najlepsze na ziemiach polskich warunki do rozwijania ruchu umysłowego, powstała Akademia Umiejętności. W zmieniającej się rzeczywistości i w związku z zacieśniającymi się kontaktami emigracyjnych instytucji w Paryżu z ośrodkiem naukowym w Krakowie, emigracja postanowiła przekazać Akademii Umiejętności swoją najcenniejszą wartość ruchomą w postaci Biblioteki Polskiej w Paryżu. 18 września 1891 roku Prezes Towarzystwa Historyczno-Literackiego, książę Władysław Czartoryski, zawarł umowę z władzami krakowskiej Akademii Umiejętności. W porozumieniu tym na rzecz Akademii przeszedł majątek ruchomy i nieruchomy. Swym zakresem obejmował on: Bibliotekę Polską w Paryżu, zbiory Towarzystwa, dom-siedzibę w Paryżu przy Quai d'Orléans oraz kapitał. Umowa zobligowała Akademię Umiejętności do utrzymania Biblioteki Polskiej w Paryżu oraz do powołania Stacji Naukowej, której zadaniem będzie, m.in. pośrednictwo między Akademią Umiejętności a paryskim ruchem naukowym i dostarczanie pomocy Polakom przebywającym w Paryżu w celach naukowych. 16 stycznia 1893 roku Stanisław Smolka (Sekretarz generalny Akademii Umiejętności w latach 1890-1903) podpisał akt przekazujący majątek Towarzystwa Akademii. Dało to początek funkcjonowania Stacji Naukowej w Paryżu.

Pierwsze publiczne posiedzenie paryskiego ośrodka odbyło się 3 maja 1893 roku. Wybrano wówczas przewodniczącego Komitetu Miejscowego Stacji. Został nim książę Władysław Czartoryski, a sekretarzem (później delegatem) Władysław Mickiewicz, syn poety Adama Mickiewicza.

Kontakty, jakie posiadała Akademia Umiejętności z wybitnymi uczonymi francuskimi, jak Ludwik Pasteur, Emmanuel de Noailles czy Albert Sorela, umożliwiły dopiero co powstającej Stacji Naukowej nawiązanie współpracy z francuskim środowiskiem naukowym. Instytucja ta w okresie zaborów stawała się oficjalnym ośrodkiem niezależnej myśli polskiej za granicą, w miarę możliwości krzewiła i rozpowszechniała naukę polską w świecie. Warto podkreślić, że Stacja już w początkowym okresie istnienia wspierała Polaków kształcących się we Francji. Krakowska Akademia dysponowała stypendiami i wysyłała młodych polskich intelektualistów do Paryża. Placówka otaczała ich opieką, ułatwiała dostęp do zbiorów, do francuskich instytucji naukowych oraz pomagała w podejmowaniu studiów i badań.

W okresie I wojny światowej paryska Stacja znalazła się w niekorzystnym położeniu. Była placówką Akademii Umiejętności w Krakowie znajdującej się w cesarstwie austrowęgierskim

toczącym wojnę z Francją. Łączność pomiędzy Stacją a Akademią została całkowicie zerwana. Stacja straciła płynność finansową. Władysław Mickiewicz zarządził zamknięcie głównej czytelnicy, przeniósł czytelników do innej sali. Działalność ograniczała się w głównej mierze do informowania publiczności francuskiej oraz przyjmowania nielicznych pracowników polskich. Biblioteka podczas wojny nie została jednak całkowicie zamknięta. Instytucja nie poniosła żadnych strat w zbiorach, niemniej nie miała możliwości otrzymywania żadnych nowych książek z kraju.

2.2.2. Lata 1918 – 1939

Odzyskanie niepodległości pozwoliło na włączenie się do międzynarodowej współpracy naukowej, polscy badacze od tego czasu mogli występować pod własnym szyldem. Położenie Stacji uległo zmianie. Po odzyskaniu suwerenności miała ona przede wszystkim przyczynić się do rozwijania stosunków polsko-francuskich, zarówno kulturalnych, jak i politycznych. Aby dostosować się do nowej rzeczywistości, właściciele Stacji (od 1919 roku już jako Polska Akademia Umiejętności) podpisali porozumienie z Ministerstwem Spraw Zagranicznych dotyczące naprawy i przeobrażenia Stacji Polskiej w Paryżu. Stacja tym samym została przekazana odrodzonemu państwu polskiemu.

W związku ze śmiercią Władysława Mickiewicza w 1926 roku, stanowisko delegata Polskiej Akademii Umiejętności przy Bibliotece Polskiej i Stacji Naukowej objął dotychczasowy przewodniczący Rady Naukowej MSZ Franciszek Puławski. Na przełomie lat 1925/1926 przedstawiciele PAU i MSZ ustalili zasady reorganizacji Biblioteki Polskiej, związanego z nią Muzeum Adama Mickiewicza i Stacji. Podjęto decyzję dotyczącą wyremontowania gmachu Biblioteki i przystosowania jej do aktualnych potrzeb naukowych. Polska Akademia Umiejętności uznała charakter Biblioteki i Stacji jako ściśle naukowy, niepodlegający czynnikom rządowym i politycznym. Nowa koncepcja nawiązywała do utworzonego w 1925 roku Instytutu Francuskiego w Warszawie, którego zadaniem miało być pośredniczenie w zbliżaniu intelektualnym obu narodów poprzez popieranie studiów i naukowej działalności uczonych polskich i francuskich oraz studiowanie wydawnictw francusko-polskich.

Reorganizacja Biblioteki Polskiej i Stacji przyczyniła się do przygotowania projektu kursów otwartych dotyczących polskich spraw skierowanych głównie do młodych uczonych i publicystów francuskich. Podjęte w 1934 roku prace doprowadziły do utworzenia Ośrodka Studiów Polskich. Uroczysta inauguracja miała miejsce w 1935 roku. Początkowo zostały powołane dwie katedry. Pierwsza, prowadzona przez francuskiego polonistę Paula Cazin, poświęcona była kulturze i cywilizacji polskiej. Druga, dedykowana Polsce współczesnej, powierzona została profesorowi Henri de Monfort. W 1936 roku rozszerzono działanie

ośrodka o trzecią katedrę zajmującą się historią wojskowości polskiej. Jej prowadzącym został gen. Louis Faury (były dyrektor Wyższej Szkoły Wojennej w Warszawie), ponadto wykładał tam mjr Ludwik Teslar z polskiego Ministerstwa Spraw Wojskowych.

W okresie dwudziestolecia międzywojennego Biblioteka Polska i podległe jej instytucje (Stacja Naukowa PAU, Muzeum Adama Mickiewicza i Ośrodek Studiów Polskich) prowadziły działalność wydawniczą, popularyzowały wiedzę dotyczącą dziejów Polski. W latach 1929-1939 w Bibliotece i Stacji zorganizowano 140 odczytów, w głównej mierze poświęcone one były historii Polski, współczesnej Polsce, dziełom emigracji polskiej we Francji, ale też literaturze polskiej oraz historii sztuki i filozofii. Na wykłady przybywali wybitni politycy i uczeni, jak: Prezydent Francji Alexandre Millerand, generał Maurice Gamelin, Paul Valéry czy André Gide. Ponadto skatalogowane i udostępnione zostały zbiory biblioteczne, przeprowadzono również inwentaryzację. Biblioteka wraz ze Stacją Naukową przeobraziły się w największą zagraniczną placówkę naukową w Paryżu i stały się ważnym ośrodkiem dokumentującym życie Polonii.

2.2.3. Lata 1939-1960

Wybuch II wojny światowej zbiegł się z setną rocznicą powstania Biblioteki Polskiej, której częścią była Stacja Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności. 3 maja 1939 roku miała miejsce pierwsza część obchodów rocznicowych. Druga, planowana na jesień, nie odbyła się z powodu rozpoczęcia działań wojennych.

Zgodnie z podjętymi wcześniej ustaleniami, działalność Biblioteki została tymczasowo zawieszona, pracownicy zostali zwolnieni. W związku z najazdem hitlerowskich Niemiec na Francję w maju 1940 roku, w porozumieniu z Ambasadorem RP w Paryżu Juliuszem Łukasiewiczem, dyrektor Puławski przygotował plan ewakuacji zbiorów. Puławskiemu udało się wywieźć część kolekcji na południe Francji, między innymi Mickiewicziana, stare druki i niektóre dzieła sztuki. W czerwcu 1940 r. budynek przy Quai d'Orléans został przejęty przez okupanta i zbiory, których nie zdołano ukryć, zostały wywiezione do Niemiec. Najeźdźcy zaczęli przebudowywać budynek na szkołę niemiecką, niszcząc przy tym zupełnie wszystkie przewody, wodociągi i ogrzewanie.

Po zakończeniu działań wojennych, większa część zbiorów, przy pomocy Biblioteki Narodowej, wróciła do Paryża. Zostały podjęte też prace renowacyjne, by zarówno Biblioteka, jak i Stacja wznowiły swoją działalność naukową i dydaktyczną. Przywrócono na stanowiska przedwojennych pracowników. Oficjalne restytuowanie działalności miało miejsce w październiku 1944 roku, zorganizowane zostały już wtedy pierwsze publiczne odczyty.

W następnym okresie działalność Biblioteki i Stacji zostawała powoli ograniczana. Biblioteka Polska i paryski Instytut Katolicki uzgodniły, iż od roku akademickiego 1945/46 Instytut przejmie działalność dydaktyczną Ośrodka Studiów Polskich. 12 lipca 1946 r. reaktywowane zostało Towarzystwo Historyczno-Literackie w Paryżu i przejęło działalność odczytową. Towarzystwo domagało się też unieważnienia umowy o przejęciu Biblioteki Polskiej przez Akademię Umiejętności.

18 czerwca 1946 roku na Walnym Zgromadzeniu członków PAU w Krakowie, przyjęto uchwałę o reorganizacji placówki paryskiej tak, że obok kontynuującej nieprzerwanie tradycję emigracyjną Biblioteki Polskiej wraz z Muzeum Mickiewicza tworzy się w związku z nią Stację Naukową Polskiej Akademii Umiejętności, reprezentującą potrzeby wszystkich Wydziałów Akademii. Od tego czasu Biblioteka Polska i Stacja Naukowa oficjalnie zostały rozdzielone.

Dyrektorem Stacji został Stanisław Wędkiewicz (stanowisko piastował przez 13 lat). Podjął się on zadania zorganizowania Stacji na nowo. Musiał opracować program działalności, skompletować zespół pracowników, zdobyć dla Stacji środki finansowe i odpowiedni lokal.

19 lutego 1947 r. w Paryżu została podpisana Konwencja między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Francuską dotycząca współpracy intelektualnej. Konwencja ta w artykule 7 stanowiła pierwsze po II wojnie światowej traktatowe potwierdzenie funkcjonowania Stacji Naukowej w Paryżu.

Po powołaniu do życia po I Kongresie Nauki Polskiej w 1951 roku Polskiej Akademii Nauk, Stacja została włączona w jej administrację. Oficjalnie przejęcie Stacji przez Polską Akademię Nauk nie nastąpiło jednak od razu. Od 1956 roku władze PAN zaczęły sprawować merytoryczną kontrolę nad Stacją, a faktyczne przejęcie kierownictwa Stacji przez PAN miało miejsce w 1958 r.

W 1957 w Warszawie została podpisana pierwsza umowa pomiędzy Polską Akademią Nauk a francuską państwową instytucją CNRS (Centre National de la Recherche Scientifique), w 1958 Wydział I Nauk Społecznych PAN zawarł porozumienie z VI Sekcją EPHE (École Pratique des Hautes Études) dotyczącą współpracy na polu humanistyki, a w 1959 roku Polska zawarła z Francją umowę o podjęciu współpracy kulturalnej i naukowej.

2.2.4. Lata 1960-1989

W 1961 roku nastąpiła oficjalna zmiana francuskiej nazwy Stacji na: Centre Scientifique de l'Académie Polonaise des Sciences. W tym samym roku w związku ze śmiercią profesora Wędkiewicza kierownictwo na niecałe trzy lata objął prof. Paweł Szulkin. Następnie, do czasu powołania kierownika, kuratorstwo nad Stacją sprawował Witold Stefański. Stały

dyrektor powołany został w 1965 r., funkcję kierownika objął profesor Henryk Jabłoński. W Stacji organizowane były odczyty (zarówno w języku francuskim, jak i polskim), spotkania francusko-polskie, wystawy, kierownictwo brało też udział w imprezach o charakterze reprezentacyjnym. Ponadto prowadzona była działalność wydawnicza. Stacja w dalszym ciągu sprawowała opiekę nad polskimi stypendystami.

Reaktywacja współpracy naukowców polskich i francuskich nastąpiła dopiero w latach 70. Popularne stały się odczyty wygłaszane przez polskich naukowców, a skierowane do francuskiego środowiska. Stacja zorganizowała sesję z okazji 85. rocznicy swojego istnienia. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele rządów Francji i Polski oraz władz Polskiej Akademii Nauk. Przybyli również Hélène Langevin i Pierre Joliot, wnukowie Marii i Pierra Curie. W tym okresie Stacja Naukowa PAN, jako instytucja, zaczęła być zapraszana na różnego rodzaju obchody. Przedstawiciele Stacji reprezentowali Polską Akademię Nauk w obchodach 25. rocznicy śmierci Anatola France'a, 100. śmierci Honoré'a de Balzaca, 300. śmierci Kartezjusza, czy 100. śmierci Adama Mickiewicza. Zaproszeni byli również na uroczystości organizowane pod patronatem UNESCO, np. 500. rocznicę urodzin Mikołaja Kopernika. Stacja pośredniczyła również w podpisywaniu wieloletnich umów o współpracy pomiędzy polskimi i francuskimi instytucjami (m.in. między Wydziałem V PAN a Institut de la Recherche Agronomique, Politechniką Warszawską a Ecole Spéciale d'Architecture i innymi).

W październiku 1970 roku placówka otrzymała w administrację trzy budynki przy rue Lamandé 13/15. Były to gmachy dawnej Szkoły Polskiej. Ze względu na fatalny stan budynków, Stacja rozpoczęła ich gruntowny remont. Zgodnie z życzeniem darczyńców, którzy przekazali budynki w 1927 roku polskiemu skarbowi państwa, pomieszczenia w dalszym ciągu służyły celom edukacyjnym, ponadto przygotowano zespół pokoi gościnnych, które zaczęły być udostępniane polskim stypendystom przyjeżdżającym do Paryża na staże naukowe, konferencje itp. Polskie MSZ dokupiło w 1970 r. sąsiadujący budynek (Lamandé 11) przekazując go w zarząd Polskiej Akademii Nauk. Obie te posesje stanowiły odtąd „ośrodek Lamandé” Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk.

Wraz z wprowadzeniem stanu wojennego w 1981 roku nastąpił trudny okres w stosunkach polsko-francuskich, co znacznie odbiło się na działalności Stacji. Pod koniec lat 80. XX wieku nastąpił przełom. Nadchodzące zmiany polityczne z pewnością wpłynęły pozytywnie na stosunki polsko-francuskie, aczkolwiek niezależnie od tego, w tym okresie przedstawiciele Stacji zapraszani byli na ważne naukowe jubileusze. W 1988 roku obchodzone było 30. lecie współpracy Polskiej Akademii Nauk z EHESS (École des hautes études en sciences sociales) i CNRS, uczczona została też 70. rocznica odzyskania niepodległości. W 1989 r. rządy Polski

i Francji zawarły umowę o współpracy naukowej i kulturalnej. Jej podpisanie poprzedzone zostało konwencją w sprawie Ośrodków Kultury Polskiej przy Sorbonie i Kultury Francuskiej przy Uniwersytecie Warszawskim.

2.2.5. Lata 1990-2004

Demokratyzacja państwa polskiego w latach 90. XX wieku przyniosła ze sobą otwarcie na kulturę zachodnią. Powolne odpolitycznianie instytucji naukowych było bodźcem do pogłębiania współpracy naukowej na całym świecie. Stacja mogła swobodniej realizować swoje statutowe cele, rozpoczęła nawiązywanie współpracy z uczelniami, instytutami badawczymi, ale również z organizacjami polonijnymi. Zaczęła też ściśle współpracować z Instytutem Literackim Jerzego Giedroycia.

W 1991 roku Stacja otrzymała w darze wysokiej klasy fortepian, co umożliwiło organizowanie koncertów promujących młodych polskich muzyków i kształcących ich uczelni muzycznych. W związku z rozszerzeniem Unii Europejskiej, Stacja przygotowała cykl spotkań, wykładów i dyskusji dotyczących wstąpienia Polski do UE, w których uczestniczyli m.in. Władysław Bartoszewski oraz ambasador RP we Francji Jan Tombiński. Od 2000 roku rozpoczęła stałą współpracę z UNESCO oraz Académie des Sciences de l'Institut de France, kontynuowała także współdziałanie z CNRS. Stacja uruchomiła stronę internetową, na której umieszcza informacje o swojej działalności oraz artykuły z roczników. Publikuje także Roczniki (od 2005 r. w języku francuskim).

Pomimo zawirowań historycznych i politycznych Stacja Naukowa PAN w Paryżu zachowała ciągłość swojej ponad stuletniej tradycji i kontynuuje działania na rzecz naukowej współpracy polsko-francuskiej. W dalszym ciągu organizowane są odczyty i konferencje, a Stacja angażuje się w pomoc stypendystom z Polski i pośredniczy w nawiązywaniu kontaktów ze środowiskiem naukowym francuskim. Warto wspomnieć, że w roku 2011 przypadała setna rocznica przyznania Marii Skłodowskiej-Curie nagrody Nobla w dziedzinie chemii. Stacja włączyła się aktywnie w obchody jubileuszu i brała udział w przygotowaniach uroczystości.

3. Zasady funkcjonowania oraz cele statutowe Stacji Naukowej PAN w Paryżu

Działalność Stacji Naukowej PAN w Paryżu regulowana jest na podstawie trzech dokumentów: ustawy o Polskiej Akademii Nauk (aktualnie obowiązuje ustawa z dnia 20 kwietnia 2010 r.), statutu Polskiej Akademii Nauk (ostatni przyjęty na posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego PAN w dniu 24 listopada 2010 r. – uchwała nr 8/2010, zatwierdzona

przez Prezesa Rady Ministrów), oraz statutu Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Paryżu.

Działalnością Stacji kieruje jej dyrektor. Odpowiedzialny jest on za reprezentowanie Stacji i Polskiej Akademii Nauk na zewnątrz. Do jego zadań należy również sprawowanie kontroli nad organizacją pracy jednostki. Ponadto pełni nadzór nad wykonywaniem powierzonych działań oraz opracowuje plan działalności Stacji.

Pierwszym dyrektorem Stacji był prof. Stanisław Wędkiewicz, następnie stanowisko to kolejno piastowali profesorowie: Paweł Szulkin, Witold Stefański, Feliks Widy-Wirski, Paweł Nowacki, Bolesław Kalabiński, Leszek Kasprzyk, Wiesław Skrzydło, Jerzy Borejsza, Henryk Ratajczak, a od 2004 roku do chwili obecnej funkcję tę pełni Jerzy Pielaszek (druga kadencja upływa z dniem 31 sierpnia 2012 r.).

Swoje zadania statutowe Stacja wykonuje przede wszystkim poprzez organizowanie i współorganizowanie konferencji, odczytów, wykładów, seminariów, dyskusji, czy innych imprez o charakterze naukowym. Placówka wpiera nie tylko nawiązywanie i utrzymywanie wzajemnych kontaktów polskich i francuskich instytucji, ale też pomaga w podtrzymywaniu więzi pomiędzy pracownikami naukowych. Ważnym elementem jest wydawanie publikacji naukowych (roczników, zeszytów specjalnych, czy biuletynów). Stacja posiada bibliotekę ktorej księgozbiór, ciągle wzbogacany, liczy obecnie ponad 13 tysięcy pozycji.

4. Działalność Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Paryżu w latach 2005-2011.

4.1. Promocja i popularyzacja nauki

Działalność statutowa Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Paryżu obejmuje także inicjowanie kontaktów naukowych między polskimi a francuskimi instytucjami naukowymi (np. PAN, CNRS, uniwersytety czy szkoły wyższe) i współuczestniczenie w nich, a także promocję polsko-francuskiej współpracy naukowej. Swoje zadania Stacja Naukowa realizuje w porozumieniu i we współpracy z prestiżowymi instytucjami francuskimi i polskimi, polskimi placówkami dyplomatycznymi, instytucjami kulturalnymi, muzealniczymi oraz organizacjami polonijnymi. Współpracuje także z serwisem attaché naukowego Ambasady Francji w Warszawie. Działalność rozszerzona jest o wydarzenia kulturalno-artystyczne, czyli organizowanie koncertów, wieczorów poezji, wieczorów literacko-muzycznych, a także promocje książek i spotkania z autorami. W latach 2005-2011 odbyły się **293** imprezy, w tym kilkadziesiąt konferencji i spotkań naukowych oraz wydarzeń szerzących kulturę polską na terenie Paryża i całej Francji. W wydarzeniach organizowanych przez Stację w okresie od 2005 do 2011 roku wzięło udział ponad **14 000** uczestników.

Stacja Naukowa prowadzi kilka stałych cykli – są to:

- 1) **Wspólna historia Polski i Francji (L’histoire commune de la France et de la Pologne),**
- 2) **Zasłużone rody polskie we Francji (Les grands noms et familles polonaise en France),**
- 3) **Prezentacja polskich uczonych – w tym laureatów Nagrody Fundacji na rzecz Nauki Polskiej,**
- 4) **Z Warszawy do Paryża – spotkania młodych talentów (De Varsovie à Paris – rencontre des Jeunes Talents).**

A także zainicjowany w 2011r. cykl **prezentujący młodych polskich uczonych we Francji** i ich prace (doktoranci, stażyści, post-doktoranci, studenci) organizowany z placówkami w których przebywają.

Zainaugurowany w 2005 roku cykl spotkań i konferencji **Zasłużone rody polskie we Francji** zapoznaje uczestników z sylwetkami polskich naukowców, inżynierów, lekarzy, polityków związanych z Francją, jak również ich potomków, często bardzo przywiązanych do swoich polskich korzeni.

W 2008 roku zainicjowana została seria spotkań **Wspólna historia Polski i Francji;** uczestniczą w nich naukowcy z Polski i Francji, którzy podczas swoich wystąpień odwołują się do wspólnych elementów w zakresie historii.

Cykl **Z Warszawy do Paryża – spotkania młodych talentów** został zainaugurowany w 2005 roku. Ma na celu popularyzowanie polskiej kultury w Paryżu, promocję młodych, wybitnie uzdolnionych polskich muzyków oraz stwarzanie im szansy dalszego rozwoju i debiutu na paryskiej scenie.

W 2009 roku w porozumieniu z Fundacją Nauki Polskiej, rozpoczęto cykl: **Prezentacja polskich uczonych – laureatów Nagrody Fundacji na rzecz Nauki Polskiej.**

Warto zaznaczyć, że od 2005 roku **Radio France Internationale** zaczęło interesować się działalnością Stacji. RFI nawiązało współpracę ze Stacją i w 2005 roku przeprowadziło i nadało wywiad z jej dyrektorem. Ponadto rozgłośnia na bieżąco udzielała informacji o imprezach odbywających się w Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Paryżu.

W 2010 roku zostały wyemitowane ostatnie audycje; związane jest to z likwidacją polskiej sekcji radia.

Ze względu na dużą liczbę organizowanych imprez w latach 2005–2011 poniżej omówiono najważniejsze z nich. Wykłady i konferencje wraz z organizatorami zostały uwzględnione w końcowym zestawieniu tabelarycznym.

4.2. Działalność w roku 2005 - 2011

W 2005 roku Stacja zorganizowała łącznie około 40 spotkań naukowych i popularnonaukowych, w tym 16 wykładów, 6 spotkań naukowych, 5 konferencji oraz 3 spotkania promocyjne. Ponadto odbyły się spotkania kulturalne i artystyczne. W wydarzeniach wzięło udział około 2385 uczestników.

W roku 2006 Stacja zorganizowała 29 imprez naukowych (20 wykładów, 5 konferencji, 4 sympozja); kontynuowała także działalność kulturalno-artystyczną. W wydarzeniach wzięło udział około 2110 osób.

W ramach działalności promocyjnej i popularyzatorskiej w 2007 roku Stacja zorganizowała około 28 wydarzeń naukowych i popularnonaukowych, w tym 18 wykładów, 5 konferencji oraz obronę pracy doktorskiej. W wydarzeniach wzięło udział około 2100 uczestników. Rok 2007 obfitował w ważne rocznice i wydarzenia naukowe o wysokiej randze, cieszące się zainteresowaniem naukowców polskich i francuskich.

W 2008 roku Stacja zorganizowała łącznie 36 imprez, w tym 12 wykładów i 10 konferencji naukowych. Pomimo ograniczenia funduszy udało się zrealizować 3 duże konferencje oraz szereg mniejszych, ale równie istotnych wydarzeń. Został powołany także nowy cykl spotkań **Wspólna historia Polski i Francji**. Rok 2008 to też okres wielu ważnych rocznic. W wydarzeniach wzięło udział 1890 osób.

W roku 2009 łącznie zorganizowanych zostało 48 imprez, w tym 28 wykładów i 6 konferencji naukowych. Stacja kontynuowała cykl koncertów **De Varsovie à Paris – rencontre des Jeunes Talents** oraz serię wykładów **Wspólna historia Polski i Francji**. W porozumieniu z Fundacją na rzecz Nauki Polskiej zainaugurowany został nowy cykl: **Prezentacja polskich uczonych – laureatów Nagrody Fundacji na rzecz Nauki Polskiej**. Liczba uczestników w 2009 wynosiła 2425 osób.

W roku 2010 Stacja zorganizowała 49 imprez, w tym 27 wykładów i 4 konferencje naukowe. Po raz kolejny w Stacji gościli wybitni naukowcy i intelektualiści. Placówka nawiązała również współpracę z Uniwersytetem Muzycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie i Stołeczną Estradą. Liczba uczestników w 2010 wynosiła 1390 osób.

W roku 2011 Stacja zorganizowała 51 imprez, w tym 21 wykładów, 7 konferencji naukowych, 2 spotkania naukowe i 2 dyskusje naukowe. Liczba osób, które wzięły udział w imprezach organizowanych w Stacji wyniosła 2525 osób.

4.3. Działalność popularyzatorska

Dnia 9 maja 2005 Stacja zorganizowała spotkanie okrągłego stołu związane z opublikowaniem przez Presses Universitaires de France pracy zespołowej historyków polskich oraz francuskich – *Histoire de l'Europe du Centre-Est*. Wzięli w nim udział znakomici historycy reprezentujący oba kraje: **Marie-Elisabeth Ducreux, Elisabeth du Réau, Jerzy Kłoczowski, Jean-Marie Mayeur, René Rémond, Henryk Samsonowicz oraz André Vauchez.**

Académie Européenne des Sciences, des Arts et des Lettres we współpracy ze Stacją Naukową PAN zorganizowała dwudniową konferencję (16–18 czerwca 2005) *Energies renouvelables pour un développement durable, états et perspectives.*

Dużym wydarzeniem była konferencja poświęcona polskim przyrodnikom i podróżnikom związanym z Francją: Maksymilianowi Kajetanowi Wiklińskiemu, Janowi Potockiemu, Sewerynowi Rzewuskiemu oraz Konstantemu Jelskiemu. Spotkanie pt.: *Voyageurs, naturalistes : deux siècles de contacts scientifiques franco-polonais* związane było z pogłębiającą się współpracą francusko-polskich naukowców, m.in.: **Bernadette Lizet, Aleksandry Kroh, Piotra Daszkiewicza, Jean'a-Christophe'a de Massary'ego.** Nawiązaniem do współczesności były wygłoszone referaty przyrodników-podróżników **Nurii Selvy Fernandez i Adama Wajraka.**

W 2005 roku rozpoczął się cykl **Zasłużone rody polskie we Francji.** Jako pierwsza, 23 czerwca, przedstawiona została rodzina Gałęzowskich (piąte pokolenie we Francji). Zaproszenie na spotkanie przyjęli członkowie tej rodziny, reprezentujący aż trzy pokolenia.

Dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Polskich we Francji uczestnicy wykładu *Mosty Rudolfa Modrzejewskiego Jana Płachty* ze Stanów Zjednoczonych mogli poznać sylwetkę wielkiego polskiego inżyniera Rudolfa Modrzejewskiego, konstruktora wielu wspaniałych amerykańskich mostów, syna polskiej aktorki Heleny Modrzejewskiej.

Ważnym wydarzeniem w życiu Stacji była konferencja *Jerzy Giedroyć et l'Ukraine*, która odbyła się 28 września 2005 roku. Głównym tematem spotkania były stosunki polsko-ukraińskie w świetle ostatnich wydarzeń na Ukrainie. W konferencji wzięli udział historycy oraz znawcy problematyki ukraińskiej, a w programie znalazły się referaty **Bogumili Berdychowskiej, Oli Hnatiuk, Grzegorza Kuprianowicza i Bohdana Osadcuka.** Konferencja zakończyła się dyskusją, w której swoje stanowiska przedstawili m.in. **Krzysztof Masłoń, Jan Pomorski oraz Andrzej Stępnik.** Podczas konferencji miała miejsce promocja książek *Trójkąt ukraiński Daniela Beauvois* oraz *Jerzy Giedroyć. Emigracja ukraińska: listy 1950–1982* (wybór, wstęp i opracowanie **Bogumili Berdychowskiej**). Ponadto

przedstawiciele z Wydawnictwa UMCS promowali książki poświęcone środowisku paryskiej **Kultury**.

Z okazji **250. rocznicy urodzin Stanisława Staszica** zorganizowana została dwudniowa konferencja (21–22 października 2005). Podczas spotkania zaprezentowano związki Staszica z Francją oraz jego inspiracje naukowe powstałe w wyniku nawiązania znajomości z autorem *Epoki natury*, **Georges'em Buffonem** (francuskim filozofem i przyrodnikiem). W konferencji wzięli udział naukowcy zajmujący się historią geologii, geologią oraz historią nauki: **Kalina Bartnicka, Gabriel Gohau, Thierry Hoquet, Jacques Touret, Radosław Tarkowski, Piotr Daszkiewicz** i in.

W związku ze zorganizowaną w 2005 roku **wystawą grafik Brandela** w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu (w której przechowywana jest spuścizna artysty) Stacja gościła **Ewę Bobrowską-Jakubowską** i **Joannę Szczepińską-Tramer**. Panie wygłosiły referat pt.: *Graver l'âme, graver l'art – Konstanty Brandel (1880-1970)*, przybliżający sylwetkę tego polskiego grafika, tworzącego przez kilkadziesiąt lat we Francji.

Podczas wykładu *La vie étrange de l'une des plus grandes bibliothèques européennes du XVIIIe siècle: la collection Zaluski à Varsovie* **Maria Witt** zaznajomiła słuchaczy z nieznaną we Francji historią tytułowej biblioteki, jedną z najbogatszych w osiemnastowiecznej Europie.

W grudniu z okazji 150. rocznicy śmierci Adama Mickiewicza Stacja we współpracy z Instytutem Polskim i Biblioteką Polską zorganizowała spotkanie poświęcone polskiemu poecie. Udział wzięli **Zofia Mitosek, Marek Bieńczyk** oraz **Krzysztof Rutkowski**.

W roku 2006 trzeba wyróżnić konferencję z 29 maja, przygotowaną wspólnie z Ambasadą Rzeczypospolitej Polskiej – *Unia Europejska w dwa lata po rozszerzeniu*. Wzięli w niej udział wybitni przedstawiciele polskiego i francuskiego życia politycznego i naukowego, m.in. **Danuta Hübner, Bronisław Geremek, Jerzy Kulakowski, Michel Barnier, Claude Sardais, Noëlle Lenoir, Hubert Haenel, Thérèse Delpech, Krzysztof Ners, Joanna Nowicki** i **Marcin Zborowski**.

Stowarzyszenie Literackie Kultura i Stacja Naukowa PAN w Paryżu zorganizowały sesję *La contribution des Polonais à la naissance de l'océanographie et de la biologie marine moderne*, poświęconą pamięci **Mieczysława Oxnera** (1879–1944), polskiego biologa i oceanografa, konsula honorowego II RP w Monako. Podczas spotkania referaty wygłosili: **Pierre Abramovici, Jacqueline Carpine-Lancre, Piotr Daszkiewicz, Lucien Laubier, Anna Olszewska, Jadwiga Rzeźnik-Orignac** oraz **Maciej Wołowicz**. Uczestnicy debatowali również na temat naukowej współpracy francusko-polskiej w dziedzinie oceanografii.

W ramach cyklu wykładów poświęconych historii nauki oraz osiągnięciom naukowców polskich lub polskiego pochodzenia zamieszkujących we Francji (w dziedzinie biochemii, medycyny, fizyki, archeologii, sztuki) w Stacji gościła **Hélène Langevin-Joliot**, wnuczka Marii i Piotra Curie, i wygłosiła wykład pt. *La radioactivité d'hier et d'aujourd'hui*. Spotkanie przygotowane zostało wspólnie z Musée Curie w Paryżu.

Z interesujących wydarzeń z 2007 roku należy wymienić kolokwium z 8 czerwca 2007 roku pt. *Buffon et la Pologne* zorganizowane z okazji obchodów 300. rocznicy urodzin francuskiego przyrodnika, filozofa i matematyka Georges'a-Louis'a Buffona. W programie sesji, której przewodniczył **Thierry Hoquet**, znalazły się referaty naukowców z Polski i Francji: **Radosława Tarkowskiego** (Akademia Pedagogiczna w Krakowie), **Piotra Daszkiewicza** (Muséum national d'Histoire naturelle – MnHn), **Pierre'a-Jacques'a Chiaperry** (MnHn), **Pascale'a Heurtela** (MnHn), **Jeana Granata** i **Evelyne Peyre** (Musée de l'Homme), **Mariana Skrzypka** (Polska Akademia Nauk) i **Józefa Olejniczaka** (Muzeum im. Stanisława Staszica w Pile). Konferencję zakończyły obrady okrągłego stołu, którym przewodniczył **Jean-Marc Drouin** z udziałem **Lydie Touret** (École des Mines) oraz **Arnauda Hurela** (MnHn). Materiały z konferencji zostały opublikowane w zeszycie specjalnym **Roczników** Stacji PAN. **Radio France Internationale** na swojej stronie internetowej zamieściło obszernie informacje dotyczące sympozjum oraz wyemitowało wywiady z uczestnikami.

W dniach 5–6 października 2007 roku Stacja, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN oraz Centre d'Économie de la Sorbonne zorganizowały polsko-francuskie seminarium pt. *L'Agriculture française et l'agriculture polonaise dans l'Europe de 2007: expériences partagées et intérêts communs?* Podczas trzech sesji, którym przewodniczyli **Claude Sardais**, **Marek Kłodziński** i **Gilles Bazin**, zostały zaprezentowane referaty na temat reformy Wspólnej Polityki Rolnej (PAC), narzędzi UE wspomagających rozwój obszarów wiejskich oraz wielofunkcyjności rolnictwa w nowoczesnej gospodarce. Wśród uczestników znaleźli się m.in.: **Gilles Bazin**, **Barbara Despiney**, **Katarzyna Duczkowska-Małysz**, **Maria Halamska**, **Marek Kłodziński**, **Marie-Claude Maurel**, **Barbara Szymoniuk**. W związku z dużym zainteresowaniem seminarium materiały z tej sesji zostały opublikowane jako numer specjalny **Roczników** Stacji Naukowej PAN.

W październiku 2007 roku swoją obecnością zaszczycił Stację prof. **Stefan Meller**, który wygłosił odczyt pt. *La Pologne dans la politique russe*, opublikowany później w tomie 10 **Rocznika**.

W ramach współpracy pomiędzy Stacją i INALCO (Institut National des Langues et Civilisations Orientales) w budynku Stacji przy rue Lauriston odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej **Piotra Bilosia** *L'exil ou vers une littérature conçue à l'échelle du monde*:

Gustaw Herling-Grudziński, Czesław Miłosz, Witold Gombrowicz. Praca powstała pod opieką prof. **Marii Delaperrière**, która od roku 1984 do 2010 kierowała Sekcją Studiów Polskich w INALCO.

2007 rok to także dwie ważne rocznice: **50. rocznica** podpisania pierwszego porozumienia pomiędzy PAN a CNRS oraz **90. rocznica** rozpoczęcia nauczania języka polskiego w INALCO. Z pierwszej okazji w dniach 25–26 października Stacja oraz Biuro Współpracy z Zagranicą PAN i CNRS zorganizowały uroczyste spotkanie oraz sesję naukową. Uczestnicy nie tylko podsumowali dotychczasowe działania, ale też scharakteryzowali aktualny stan współpracy, podkreślili istotną rolę, jaką odgrywa kooperacja naukowców z Polski i Francji, oraz sformułowali aktualne i planowane kierunki wspólnego rozwoju. W sesji udział wzięli przedstawiciele Polskiej Akademii Nauk (wiceprezes prof. **Andrzej Górski**, dyrektor Biura Współpracy z Zagranicą dr **Urszula Wajcen**) oraz CNRS (dyrektor generalny **Arnold Migus**, dyrektor Departamentu Współpracy Europejskiej **Izo Abram**), a także attaché naukowy Ambasady Francji w Warszawie **Pierre Michel**. Podczas sesji głos zabrał ambasador Rzeczypospolitej Polskiej w Paryżu **Tomasz Orłowski**. Radzie Naukowej, która przygotowywała spotkanie, przewodniczył prof. **Piotr Słonimski**. W trakcie sesji naukowej odbyły się cztery referaty plenarne, a na 37 plakatach naukowych (posterach) badacze zaprezentowali rezultaty swoich analiz.

Z kolei 8 grudnia odbyły się uroczystości z okazji 90. rocznicy powstania Sekcji Polskiej INALCO. W spotkaniu brali udział: Ambasada RP w Paryżu, Stacja Naukowa PAN i Société Française d'Études Polonaises (SFEP). Obchody składały się z czterech sesji typu **okrągły stół**. W trakcie konferencji Uniwersytet Warszawski i INALCO podpisały umowę o współpracy.

W dniach 21–23 listopada 2007 Stacja i Académie des Sciences de l'Institut de France zorganizowały konferencję ***Nano-Science and Nano-Technology: Risks and Benefits for Health and Environment***. Uczestniczyli w niej przedstawiciele akademii nauk z Austrii, Bułgarii, Czech, Francji, Węgier, Niemiec, Polski, Rumunii, Słowacji i Słowenii. Naukowcy zaprezentowali kilkanaście referatów, przyjęli również rezolucję wskazującą problemy, które występują na świecie w zakresie tematyki spotkania.

Dnia 28 marca 2008 roku Stowarzyszenie Amis du Musée du Moyen Âge i Stacja zorganizowały spotkanie i promocję książki prof. **Karola Modzelewskiego** ***L'Europe des barbares***.

Jednym z ważniejszych wydarzeń naukowych w 2008 roku było zorganizowanie w Stacji w dniach 26–27 czerwca ***Polsko-Francuskiego Forum Naukowego***. Nad Forum patronat objął prezes PAN prof. **Michał Kleiber** oraz ambasador RP w Paryżu **Tomasz Orłowski**.

Gościem honorowym był wiceprezes PAN prof. **Andrzej Górski**; obecni byli: szef biura zagranicznej wymiany naukowej we francuskim MSZ **Robert Fahri**, reprezentująca CNRS **Francesca Grassia** oraz przedstawicielka KPK z Warszawy **Marta Muter**. W Forum wzięli również udział polscy i francuscy naukowcy realizujący wspólne programy badawcze, w tym spora grupa młodych badaczy. Jednym z celów przedsięwzięcia było zaprezentowanie różnorodności obszarów współpracy polsko-francuskiej i jej wyników. Uczestnicy wyrazili dalszą potrzebę organizowania tego typu spotkań.

Z pomocą logistyczną Stacji, Wydział Prawa Uniwersytetu Białostockiego oraz Centrum Informacji i Organizacji Badań nad Finansami Publicznymi i Prawem Podatkowym Krajów Europy Centralnej i Wschodniej zorganizowały we wrześniu symposium pt. *Réformes principales des finances publiques en Europe au début du XXIe siècle*. W spotkaniu wzięli udział specjaliści z krajów Europy Centralnej i Wschodniej oraz Francji, m.in. prof. **Teresa Lubińska** i prof. **Tadeusz Ruśkowski**.

W dniach 24–25 października miała miejsce, zrealizowana wspólnie z Uniwersytetem Paris 1-Sorbonne, sesja poświęcona tematowi *Les idéaux méthodologiques et les pratiques de recherches en SHS*. Na przedsięwzięcie przyjechali przedstawiciele wielu uczelni wyższych, jak: **Roger Pouivet** (Université Nancy), **Jan Hartman** (Uniwersytet Jagielloński), **Hélène Włodarczyk** (Université Paris IV), **Jan Woleński** (Uniwersytet Jagielloński), **Jacques Dubucs** (IHPST Paris).

W ramach rozpoczętego cyklu **Wspólna historia Polski i Francji** odbyły się trzy spotkania. W 2008 roku przyjechał do Stacji dr hab. **Piotr Ugniewski** (Uniwersytet Warszawski), który zaprezentował postawę Francji wobec pierwszego rozbioru Polski w 1772 roku (*L'attitude de la France lors du 1er partage de la Pologne en 1772*); spotkaniu przewodniczył prof. **Gilles Feyel**. Kolejnym wykładem z serii był *Somosierra – les mythes et les faits historiques: 200 ans après* wygłoszony przez prof. **Andrzeja Nieuważnego** (Uniwersytet w Toruniu); spotkaniu przewodniczył prezydent l'Association France-Pologne Jean-Louis d'Arc. Cykl zakończyła prof. **Maria Pasztor** (Uniwersytet Łódzki) wystąpieniem *Paris – Varsovie: les relations franco-polonaises 1945-1980*.

W 2008 roku w Stacji odbył się także Jubileusz **100. rocznicy powstania Towarzystwa Naukowego Warszawskiego** (TNW). W związku z tą rocznicą TNW i Stacja zorganizowały rocznicową konferencję, podczas której gośćmi honorowymi byli prezes TNW prof. **Janusz Lipkowski** oraz prof. **Teresa Giermak-Zielińska** z Uniwersytetu Warszawskiego. Towarzysząca sesji wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem.

16 kwietnia 2008 roku podczas spotkania *Géomancie en couleurs* **Ewa Bobrowska-Jakubowska** (Musée d'Art Américain, Giverny) zaprezentowała sylwetkę Witolda

Januszewskiego – malarza i rysownika, urodzonego w 1925 roku w Grodnie, zmarłego w 1981 w Paryżu. W drugiej części **Mirosław Suprunik** przybliżył słuchaczom historię, misję oraz zbiory Archiwum Emigracji Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W 40. rocznicę wydarzeń majowych we Francji i w Polsce Stacja zorganizowała dwie debaty. Pierwszej, *Mars '68 à Varsovie – Mai '68 à Paris. Quel(s) héritage(s)?*, przewodniczył prof. **Mirosław Loba** (Uniwersytet Adama Mickiewicza). Zaproszonymi do dyskusji gośćmi byli francuscy i polscy intelektualiści: **Françoise Gaillard** (profesor Paris VII), **Małgorzata Kowalska** (profesor Uniwersytetu w Białymstoku), **Daniel Lindenberg** (profesor Paris VIII, redaktor kwartalnika *Esprit*). Druga dyskusja związana była z prezentacją książki *Liquider Mai 68?* autorstwa **Chantal Delsol** oraz **Matthieu Grimpreta**. Spotkanie prowadziła Joanna Nowicka, w dyskusji wzięli udział prof. **Dominique Folscheid**, **Joanna Nowicki**, **Chantal Delsol**, **Matthieu** i **François Grimpretowie** oraz dziennikarze.

Z okazji 97. urodzin prof. **Józefa Hurwica** i reedycji jego książki *Marie Skłodowska-Curie et la radioactivité* Stacja, Towarzystwo Historyczno - Literackie Polskie wraz z Domem Wydawniczo-Promocyjnym GAL w Warszawie przygotowały spotkanie z Profesorem.

W grudniu GDRE zorganizowała we współpracy ze Stacją wykład pt. *From Basic Oncology to Cancer Biotherapy: Understanding the Molecular Mechanisms of Tumor-Host Interactions to Develop New Therapeutic Tools*. Po wykładzie odbyło się robocze spotkanie głównych realizatorów programu i koordynatorów z Polski i Francji.

Rok 2009 został zainaugurowany wykładem otwartym z cyklu **Wspólna historia Polski i Francji**, który wygłosił dr hab. **Marek Kornat** (Instytut Historii PAN) – *La Pologne restaurée (1918–1939). Facteur de l'équilibre international ou source d'inquiétude en Europe?*. Wykład ten omawiał rolę jaką odgrywała Polska na arenie międzynarodowej w okresie międzywojennym. W ramach tego cyklu tematycznego, w lutym prof. **Janine Ponty** wygłosiła referat pt. *Les Polonais en France depuis Louis XV jusqu'à nos jours*.

Stacja zorganizowała spotkania z okazji **20. rocznicy obrad Okrągłego Stołu** (5 kwietnia) oraz **pierwszych wolnych wyborów w Polsce** (26 czerwca). W pierwszym spotkaniu któremu przewodniczył prof. **Krzysztof Pomian** wzięli udział prof. **Karol Modzelewski** i **Adam Michnik**. Goście omawiali tematykę dotyczącą historii ruchu niezależnego samorządnego związku zawodowego *Solidarność*, komentowali sytuację polityczną w bloku wschodnim w roku 1989 oraz rozpatrywali kontrowersje, jakie dziś wzbudzają te wydarzenia. W związku z drugą rocznicą wypowiedzieli się prof. **Andrzej Wielowieyski**, który naszkicował historię poprzedzającą wybory 4 czerwca 1989, oraz redaktor **Bernard Guetta**, który jako francuski korespondent był obserwatorem ówczesnych zdarzeń w Polsce.

Symposium *Séjour et recherches scientifiques de Jean-Etienne Guettard (1715-1786) en Pologne et en Lituanie* dotyczyło pobytu w Polsce i badań naukowych przeprowadzonych tu przez **Jeana-Étienne'a Guettarda** (1715–1786), francuskiego przyrodnika, geologa i mineraloga. Referaty wygłosili **Alice Lemaire** (Bibliothèque Centrale, Muséum national d'Histoire naturelle), **Radosław Tarkowski** (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) oraz **Piotr Daszkiewicz** (Muséum national d'Histoire naturelle).

Niezwykle prestiżowym wydarzeniem było zorganizowane w Stacji, we współpracy z IHPST (Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne), seminarium dotyczącego filozofii **Husserla** – *Circle Annual Meeting of the Husserl Circle 2009*. Zgromadziło ono około 50 najwybitniejszych uczonych z całego świata, którzy zajmują się tematyką husserlowską. Była to niezwykła promocja Stacji Naukowej na świecie.

9 września zainaugurowany został cykl **Prezentacja polskich uczonych – laureatów Nagrody Fundacji na rzecz Nauki Polskiej**. Z tej okazji do Stacji przybył prof. **Jacek Oleksyn**, by przedstawić swój dorobek naukowy. Profesor został uhonorowany Nagrodą Fundacji na rzecz Nauki Polskiej za rok 2008 w dziedzinie nauk przyrodniczych i medycznych za wkład w odkrycie uniwersalnych biogeograficznych zależności między cechami roślin, istotnych dla zrozumienia procesów ekologicznych w skali globalnej.

Po podpisaniu porozumienia pomiędzy Stacją a Uniwersytetem Cergy-Pontoise o wspólnym organizowaniu imprez naukowych i współpracy, w Stacji odbyła się część sympozjum pt. *Le monde face à la chute du Mur de Berlin*, a mianowicie wykład pt. *La chute du Mur dans la pensée polonaise – la peur et le rêve* prof. **Andrzeja Paczkowskiego** (Instytut Nauk Politycznych PAN).

W związku z kontrowersjami, jakie w wielu środowiskach budziła sprzedaż i plan przebudowy budynku **Hotelu Lambert**, Stacja zdecydowała się na zorganizowanie 11 grudnia sesji pt. *L'Hôtel Lambert*, podczas której przedstawione zostały dwa referaty: 1) *L'Hôtel Lambert – le groupement politique du Prince Adam Jerzy Czartoryski. Son idéologie, ses activités*, który wygłosił prof. **Leszek Kuk**, 2) *L'histoire des transformations de l'Hôtel Lambert*, który przygotował prof. **Jean-François Cabestan**, reprezentujący stowarzyszenie Paris Historique, sprzeciwiające się proponowanym przez nowego właściciela Hotel Lambert planom przebudowy. Konferencja wzbudziła bardzo duże zainteresowanie i wywołała burzliwą dyskusję pomiędzy uczestnikami spotkania.

W roku **2010** kontynuowano cieszący się dużą popularnością cykl wykładów **Wspólna historia Polski i Francji**. W lutym prof. **Michel Marty** wygłosił w Stacji referat *Témoignages d'une histoire commune entre la Pologne et la France: les voyageurs français en Pologne, de la seconde moitié du XVIIIe siècle à l'entre-deux-guerres*. W marcu

odbył się wykład prof. **Andrzeja Nieuważnego** *Le Maréchal Foch et la Pologne ou l'histoire des relations polono-françaises au XXe siècle*, a w grudniu były szef wojskowych archiwów Francji, pułkownik **Frédéric Guelton**, w swoim wystąpieniu *1920, La France et la guerre polono-bolchevique* zwrócił uwagę na postawę Francji w wojnie polsko-bolszewickiej.

W dniach 22–24 marca 2010 roku w siedzibie Stacji i przy jej współudziale odbyło się spotkanie **Europejskiego Programu COST ES0803 Developing space weather products and services in Europe**.

12 kwietnia w Stacji zaprezentowano książkę *Wielki głód na Ukrainie 1932–1933*, przygotowaną wspólnie przez polskich i ukraińskich historyków z Instytutu Pamięci Narodowej, Służby Bezpieczeństwa Ukrainy, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji RP oraz Instytutu Badań Politycznych i Narodowościowych Narodowej Akademii Nauk Ukrainy. Na promocję, którą zorganizowały wspólnie IPN i Ambasada Ukrainy w Paryżu, przybył ambasador Ukrainy **Oleksandr Kupczyszyn**.

20 maja Stacja zorganizowała również prezentację numeru specjalnego czasopisma *Ethnologie française – Pologne – Polska. Après le communisme*. W wydarzeniu tym uczestniczyli polscy naukowcy, którzy przygotowywali artykuły do tego numeru. Ponadto swoją publikację pt. *Vilno, capitale culturelle polonaise des territoires lituano-ruthènes de l'empire russe de 1803 à 1832* na temat roli Uniwersytetu Wileńskiego w latach 1803–1832 przedstawił jej autor, prof. **Daniel Beauvois**.

23 czerwca Uniwersytet Cergy-Pontoise we współpracy ze Stacją Naukową PAN zorganizował wieczór poświęcony pamięci zmarłej 18 września 2009 roku **Barbary Skargi**. Dyskusję z udziałem **Antoine'a Assafa**, **Chantal Delsol** oraz **Karola Tarnowskiego** poprowadziła **Joanna Nowicki**. Materiały z tego spotkania, a także artykuły specjalnie z tej okazji napisane jak też i teksty Barbary Skargi przetłumaczone na j. francuski ukazały się z końcem 2011 r. w postaci książki wydanej wspólnie przez Stację i Uniwersytet Cergy-Pontoise.

Z okazji 20. rocznicy śmierci **Tadeusza Kantora** 24 września odbył się w Stacji wieczór poświęcony jego pamięci. **Anna Łabędzka** przybliżyła sylwetkę artysty. Wyświetlono zapis spektaklu Tadeusza Kantora *Wielopole, Wielopole*, zrealizowanego w 1983 roku podczas pokazu w kościele parafialnym w rodzinnej miejscowości artysty, Wielopolu Skrzyńskim. Spotkanie zakończył recital fortepianowy **Carla Peterssona**.

W 30. rocznicę powstania **Solidarności** (26 września 2010) do Stacji zaproszeni zostali **Ludwika** i **Henryk Wujcowie** – byli działacze opozycyjni. Opowiedzieli o zakładaniu

Wolnych Związków Zawodowych, o pracy w prasie podziemnej, pokazali odbijane na powielaczu egzemplarze *Robotnika* (dwutygodnika KOR-u), którego byli redaktorami.

30 listopada Stacja gościła **Ingę Walc-Bezombes** z Maison de Victor Hugo w Paryżu, która w wystąpieniu pt. *L'Orient dans la poésie romantique polonaise et française: jeux de miroirs et reflets* skupiła się na porównaniu sposobu przedstawiania Orientu w poezji romantycznej polskiej i francuskiej. 7 grudnia prof. **Jean Delaperrière** przedstawił referat: *Tadeusz Konwicki - un écrivain et ses doubles*. Należy nadmienić iż prof. Delaperrière jest członkiem komitetu redakcyjnego Roczników Stacji.

Rok 2011 został zainaugurowany wykładem prof. **Maurice'a Aymarda** pt. *Bronisław Geremek et la France*. 18. Stycznia odbyło się spotkanie z **Piotrem Wittem** oraz promocja jego książki pt. *Przedpiekle Sławy*, dotyczącej pierwszych, mało znanych, tygodni pobytu Fryderyka Chpina w Paryżu.

W lutym 2011 roku odbył się wykład Bolesława Magi pt. *1610 – bitwa pod Kluszynem i inne...* zorganizowany przez Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Polskich we Francji (SITPF) we współpracy ze Stacją Naukową PAN oraz dyskusja na temat książki pt. *L'art face à la politique* z udziałem Ewy Izabeli Nowak, Marka Jimeneza, Jean-Marka Lachaud i Karola Tarnowskiego.

Z wydarzeń w marcu można wspomnieć o wykładzie: 1) **Piotra Daszkiewicza** pt. *Jardin des Plantes, Cabinet du Roi et Muséum national d'Histoire naturelle - une institution modèle pour la science polonaise de la fin du XVIIIe et du début du XIXe siècle* i 2) **Jana Suskiego** pt. *Zastosowania mikro i nanotechnologii w trudnych warunkach operacyjnych – przykłady wzięte z geofizyki i aeronautyki*.

W dniu 1 kwietnia prof. **Franciszek Ziejka** wygłosił niezwykle interesujący odczyt pt. *Panthéons nationaux en Pologne et en Europe*. W tym miesiącu został wygłoszony również odczyt **Antoniego Dembińskiego** poświęcony powstaniu tunelu pod kanałem La Manche: *Tunnel sous La Manche. Projet et réalisation*.

W dniach 31 maja do 1 czerwca w Stacji odbyła się konferencja pt. *The 4th Polish-French Conference on Cancer Biology and Therapy, Workshop of PhD schools*.

W czerwcu została zoorganizowana przez Stowarzyszenie Wydawców Szkół Wyższych we współpracy ze Stacją Naukową PAN **Wystawa Polskiej Książki Naukowej, na której 33 wydawców zaprezentowało ponad 1000 książek. Część zaprezentowanych książek trafiła, jako dar, do zbiorów bibliotecznych Stacji.**

Dnia 16 czerwca w Stacji miał miejsce niezwykle interesujący i cieszący się bardzo dużym zainteresowaniem wykład **Hélène Langevin** pt. *Marie Curie – au-delà du mythe*. W czerwcu odbyła się także konferencja zorganizowana przez Stowarzyszenie Lekarzy Pochodzenia

Polskiego we Francji we współpracy ze Stacją Naukową PAN pt. *De grands médecins méconnus*. W tym miesiącu także została zorganizowana druga konferencja pt. *La Forêt de Białowieża, les marais de Biebrza, la forêt de Kampinos : enjeux pour la sauvegarde de la biodiversité européenne. Partage des expériences avec les partenaires polonais*.

W lipcu odbył się wykład **Katarzyny Placek** pt. *From genes to function: how our genes guide the development of T lymphocyte populations with different immune properties* (pierwszy z cyklu prezentacji młodych polskich uczonych we Francji).

Po wakacyjnej przerwie, we wrześniu, jesienno-zimowy sezon w Stacji zaingurował wykład **Jacka Szymańskiego** pt. *Coulisses du succès de Facebook et d'autres réseaux sociaux sur Internet*. Kolejnym wrześniowym wystąpieniem poruszającym problematykę odczytywania i interpretacji egipskich hieroglifów był wykład **Filipa Taterki**, stażysty w **Musée du Louvre**, pt. *Les mystères des hiéroglyphes – la cryptographie égyptienne sous le Nouvel Empire*.

We wrześniu odbyły się dwie konferencje naukowe. Pierwsza, cykliczna, **XII Doroczna Międzynarodowa Konferencja Naukowa Stowarzyszenia Edukacji Administracji Publicznej** pt. *Teoria nauk administracyjnych – aktualność dzieła profesora Jerzego Stefana Langroda*. Była ona zorganizowana przez Stowarzyszenie Edukacji Administracji Publicznej w Białymstoku, Międzynarodowy Instytut Nauk Administracyjnych w Brukseli, Polską Akademię Nauk- PAN w Lublinie, Stację Naukową w Paryżu oraz uczelnie wyższe. Druga, zorganizowana przez Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Stowarzyszenie Lekarzy Pochodzenia Polskiego we Francji wraz ze Stacją Naukową PAN pt. *Activités de la famille Galezowski aux XIXe et XXe siècles*.

28 września w Stacji odbył się wykład Ambasadora RP w Paryżu **Tomasza Orłowskiego** pt. *Présidence polonaise du Conseil de l'Union européenne (1er juillet 2011)*.

Październik 2011 roku był niezwykle intensywny pod względem działalności naukowej. Na początku miesiąca odbyła się konferencja pt. *Maria Szymanowska (1789-1831) et son temps*, zorganizowana przez Société Maria Szymanowska, Bibliotekę Polską w Paryżu i Stację Naukową PAN. Serię wykładów październikowych otworzyło wystąpienie **Dariusza Pachockiego** pt. *Edward Stachura et ses liens avec la France*. Kolejny wykład wygłosiła prof. **Danuta Knysz-Tomaszewska** pt. *La Magie de la Bretagne. La grande aventure artistique de Gabriela Zapolska, femme de lettres en révolte et critique d'art en admiration* i **Elżbieta Koślacz-Virol** pt. *La Ville-Lumière vue par Gabriela Zapolska, paillettes et réalités*.

Październikowy cykl wykładów został zamknięty wystąpieniem prof. **Claude'a Jonneta** pt. *2011 – année des patients et de leurs droits – que savons-nous ?*

Dnia 20 października 2011 roku Stowarzyszenie Lekarzy Pochodzenia Polskiego we Francji wraz ze Stacją zoorganizowało spotkanie z **Richardem Prasquier**, Prezydentem CRIF (Conseil Représentatif des Institutions Juives de France). A 21 października odbyła się w Stacji dyskusja okrągłego stołu na temat wyzwań współczesnej metrologii.

W listopadzie odbyły się trzy konferencje naukowe w Stacji. Pierwsza z nich pt. *Vivre l'histoire* (współorganizowana z Uniwersytetem Paris-Est) miała miejsce w dniach 27 i 28, kolejna kończąca dwie akcje **COST** odbyła się w dniach od 14 do 18. Ostatnia, niezwykle interesująca konferencja, zorganizowana przez Centre de Civilisation Polonaise we współpracy ze Stacją Naukową PAN w Paryżu pt. *Les femmes et les sciences : en France et en Pologne, au siècle de Marie Curie* odbyła się 22 listopada. Konferencji tej towarzyszyła wystawa *Maries Contemporaines*.

W listopadzie odbył się szereg wykładów naukowych, wśród których można wymienić wystąpienia: prof. **Andrzeja Buko** pt. *Les origines de l'État polonais à la lumière des dernières recherches archéologiques*, **Patricka Davous** pt. *Un siècle de pionniers*, **Jacquesa Poirier** pt. *Un couple franco-polonais exemplaire* ; prof. **Marka Rogatko** *L'histoire de l'Univers en bref*.

W grudniu odbył się wykład **Pawła Sękowskiego**, doktoranta przygotowującego pracę doktorską w systemie co-tutelle, pt. *Les autorités françaises envers les représentants des gouvernements polonais en France à la veille de la Guerre froide (1944-1949)*.

4.4. Działalność kulturalno-artystyczna

Jak już wspomniano powyżej, Stacja organizuje również imprezy kulturalne. Warto wyróżnić recitale, które odbyły się w ramach realizowanego od 2005 roku cyklu **De Varsovie à Paris – rencontre des Jeunes Talents (Z Warszawy do Paryża – spotkania młodych talentów)**. 19 marca 2005 roku wystąpiły **Ewa Murawska** (absolwentka Akademii Muzycznej w Poznaniu, stypendystka rządu francuskiego) oraz **Ewa Baj**. Artystki zaprezentowały utwory Roberta Schumanna, Edwarda Griega, Francisca Poulenca, Jana Sebastiana Bacha oraz Julesa Masseneta. Dnia 29 września 2005 roku **Justyna Chmielowiec** (studentka Akademii Muzycznej w Łodzi) zagrała na fortepianie utwory Fryderyka Chopina.

Ponadto Stacja, często współdziałając z innymi ośrodkami, zorganizowała kilka wieczorów poetyckich, literackich oraz muzycznych. Efektem współpracy ze Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Polskich we Francji był wieczór poezji **Aleksandra Śnieżki**, sekretarza Sekcji Polskiej Związku Pisarzy Litewskich (maj 2005 roku), w czerwcu zaś odbył się wieczór literacki prof. **Adama Zielińskiego** (z jego udziałem), pod honorowym patronatem Konsula Generalnego w Paryżu, **Tomasza Wasilewskiego**. Ilustrację muzyczną

do tego wydarzenia stanowiły utwory Ferenc Liszta, Fryderyka Chopina i Michela Grailliera w wykonaniu **Blandine Grede**.

W 2006 roku kontynuowano rozpoczęty w 2005 roku cykl *Z Warszawy do Paryża – spotkania młodych talentów*. Dnia 1 kwietnia 2006 roku umiejętności muzyczne zaprezentowali **Gabriela Paluch** (fortepian) oraz **Mateusz Dutka** (skrzypce). Ponadto we współpracy ze stowarzyszeniem *Les Amis de la Musique Polonaise* w Stacji odbyły się dwa koncerty na rzecz wsparcia Konkursu Pianistycznego im. Miłosza Magina. W marcu miał miejsce recital **Weroniki Kadłubkiewicz** (skrzypce) oraz **Michała Drewnowskiego** (fortepian), a w październiku recital **Aleksandra Bodaka** (fortepian).

Stacja zorganizowała również promocje książek oraz spotkania z autorami. W styczniu **Ewa Bobrowska-Jakubowska** zaprezentowała książkę swojego autorstwa: *Artyści polscy we Francji (1890–1918)*, opracowanej na podstawie pracy doktorskiej autorki. W spotkaniu tym wzięli udział **Françoise Levallant** oraz **Krzysztof Pomian**. Natomiast w marcu miała miejsce promocja książki pt. *W poszukiwaniu światła, kształtu i barw: artyści polscy wystawiający na Salonach paryskich w latach 1884–1960*, z udziałem autorek – **Hanny Bartnickiej-Górskiej** i **Joanny Tramer**.

W 2007 roku w ramach cyklu *Z Warszawy do Paryża – spotkania młodych talentów* odbyły się cztery koncerty cieszące się dużym zainteresowaniem. W styczniu wystąpił **Sebastian Kaniuk** (kontrateno) przy akompaniamencie **Przemysława Lechowskiego** (fortepian), w czerwcu koncert dały **Anna Destraël** (mezzosopran) i **Magdalena Żuk** (fortepian), a we wrześniu **Katarzyna Kraszewska** (fortepian), **Sarah Pagin** (sopran) i **Agnieszka Ufniarz** (fortepian). Rok 2007 zamknięty został grudniowym występem **Agnieszki Lucya** (mezzosopran) i **Karoliny Marchlewskiej** (fortepian).

Sztukę teatralną **Kazimierza Brauna: Promieniowanie – rzecz o Marii Skłodowskiej-Curie** wystawił teatr polski z Montrealu. Wystąpiły w niej **Maria Nowotarska** oraz **Agata Pilitowska**.

Odbyła się także projekcja filmu *L'axe du loup: sur les pas de Slavomir Rawicz, l'évadé polonais du goulag* w reżyserii **Sylvaina Tessona**, połączona z wykładem i dyskusją.

W siedzibie Stacji zorganizowany został również wieczór poezji **Grażyny Wojcieszko** w interpretacji polskiej aktorki **Anny Nehrebeckiej**, do którego ilustrację muzyczną przygotowali **Anna Ciborowska** (fortepian) i **Cezariusz Gadzina** (saksofon).

W roku 2008, zgodnie z tradycją, odbyły się cztery koncerty promujące młode talenty. 20 stycznia wystąpiły **Sarah Laulan** (sopran i recytacja) oraz **Agnieszka Ufniarz** (fortepian), 18 maja goście usłyszeli muzykę Bacha, Kurpińskiego, Moniuszki, Nowowiejskiego, Fauré, Offenbacha, Rachmaninowa, Straussa oraz Szymanowskiego w wykonaniu **Justyny Gabzdyl**

(fortepian) i **Aleksandry Resztik** (sopran). W październiku miał miejsce recital **Gabrieli Paluch-Dutki** (fortepian) i **Mateusza Dutki** (skrzypce), którzy interpretowali muzykę Chopina, Ysayea, Bartóka, Liszta czy Sarasate'a; w grudniu natomiast wystąpili **Clémence Olivier** (sopran) wraz z **Justyną Chmielowiec** (fortepian). Poza cyklem odbył się koncert fortepianowy **Alexandre'a Konickiego**, w programie pojawiła się muzyka Beethovena, Brahmsa, Debussy'ego, Friedmana, Griega, Noskowskiego, Paderewskiego, Rachmaninowa. Dużym zainteresowaniem cieszył się wieczór literacki skoncentrowany wokół twórczości Mirona Białoszewskiego, połączony z projekcją filmu *W pobliżu Mirona* w reżyserii **Piotra Morawskiego**. W wydarzeniu uczestniczyli prof. **Hanna Konicki** (Université Paris IV), **Erik Veaux** (tłumacz literatury polskiej), **Piotr Morawski** (reżyser), prof. **Jean-Pierre Salgas** (krytyk literacki) oraz **Ludmiła Murawska** (artystka malarka).

Również w roku 2009 w Stacji zaprezentowano młode muzyczne talenty. Byli to: **Maria Planinsek** (sopran) oraz **Aleksandra Szymczak**; w programie znaleźli się Chopin, Rachmaninow, Koechlin, Offenbach, Shumann, Satie, Messager, Rameau. W innym koncercie wystąpili: **Anna Chauveau** (wiolonczela), **Magdalena Żuk** (pianino) oraz **Bertrand Kulik** (skrzypce) – w programie muzyka Chopina, Debussy'ego, Schuberta, Beethovena, Szymanowskiego, Turina. Poza cyklem, współpracując z Institut d'Historie et de Philosophie des Sciences et des Techniques (IHPST), zorganizowano koncert poświęcony twórczości kompozytora **Szymona Laksa**. Wystąpili **Daria Aymé Martin Birczyńska** (mezzosopran), **Andrzej Głowienka** (tenor) oraz syn artysty **Julio Laks** (fortepian). Artyści wykonali pieśni do słów polskich poetów: Adama Mickiewicza, Antoniego Słonimskiego, Juliana Tuwima.

Dnia 26 maja 2009 roku miał miejsce wieczór autorski **Eustachego Ryłskiego** połączony z promocją przetłumaczonej na język francuski jego książki *Warunek*. Wydarzenie, zorganizowane we współpracy z wydawnictwem Noir sur Blanc, przyciągnęło wielu fanów twórczości Ryłskiego.

W związku z nadchodzącym rokiem **Fryderyka Chopina** (2010), 22 października 2009 odbył się wieczór poświęcony wielkiemu kompozytorowi. Przygotowana została projekcja filmu *Chopin's Afterlife*, zrealizowanego przez **Ophrę Yerushalmi**, która uczestniczyła w spotkaniu. Film był w wersji oryginalnej (angielskiej). Wykład *Les débuts fastueux de Chopin à Paris*, wygłoszony przez **Piotra Witta** 17 listopada 2009, stanowił prezentację fragmentu przygotowywanej książki.

Rok 2010 zarówno w Polsce, jak i we Francji był dedykowany **Fryderykowi Chopinowi**. Z tej okazji Stacja zorganizowała koncerty i wieczory muzyczne, wspierała również inne instytucje biorące udział w obchodach chopinowskich. Pracownicy Stacji pomagali Stałemu Przedstawicielstwu RP przy UNESCO w organizacji dużego koncertu z okazji Roku

Chopinowskiego, który odbył się w Stacji w dniu 18 marca. Z recitalem muzyki chopinowskiej wystąpił **Piotr Banasik**. W czerwcu **Danuta Mucha** z Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Kielcach wystąpiła z odczytem *Patriotisme de Frédéric Chopin*. W tym samym miesiącu Stację odwiedziła ponownie **Ophra Yerushalmi**, dając koncert muzyki Chopina oraz prezentując, przygotowaną specjalnie na tę okazję, wersję francuską swojego filmu *Chopin's afterlife*. 7. października gościł w Stacji (po raz drugi) Teatr Polski z Toronto ze spektaklem **Kazimierza Brauna Dobry wieczór, Monsieur Chopin**, w reżyserii Marii Nowotarskiej, znanej aktorki polskiej, mieszkającej w Kanadzie.

W związku z cyklem *Z Warszawy do Paryża – spotkania młodych talentów* we wrześniu koncert dali **Maria Chybowska** (flet) wraz z **Grzegorzem Niemczukiem** (fortepian). W listopadzie wystąpili **Andrzej Karalów** (fortepian), **Maria Czerwińska** (skrzypce) i **Maria Ślipska** (wiolonczela), a w grudniu goście mogli usłyszeć recital **Aleksandry Resztk** (sopran) przy akompaniamencie **Piotra Latoszyńskiego** (fortepian).

Obok koncertów młodych talentów swoje umiejętności w Stacji zaprezentowali inni artyści. 8 czerwca miał miejsce występ **Urszuli Cuvellier** (sopran) i **Anny Le Bozec** (fortepian), które wykonały *Sześć pieśni* Karola Szymanowskiego i utwory Fryderyka Chopina. 15 listopada odbył się koncert **Trzy wielkie rocznice**, na którym wystąpili **Robert Jezierski** (bas) wraz z **Aleksandrem Konickim** (fortepian), a 20 listopada na fortepianie zagrał młody student Uniwersytetu Muzycznego im Fryderyka Chopina w Warszawie, **Mischa Kozłowski**, wzbudzając wielki entuzjazm publiczności. Dzięki współpracy z Wydawnictwem Płytowym DUX w Stacji odbył się koncert promujący płytę *Tansman: utwory na fortepian i wiolonczelę*, podczas którego wystąpili **Cracow Duo** w składzie: **Marek Szlezer** (fortepian) i **Jan Kalinowski** (wiolonczela). Wydarzenie zostało zorganizowane we współpracy z wydawnictwem fonograficznym DUX. 11 grudnia, przy współpracy z Association Française Stanisław Moniuszko i Instytutem Polskim w Paryżu, w Stacji zorganizowany został *Wieczór Muzyki Słowiańskiej*. Na program wieczoru składał się wykład prof. **Tomasza Baranowskiego** z Uniwersytetu Warszawskiego *L'œuvre musicale de Stanisław Moniuszko en tant qu'héritage de culture polonaise et européenne* oraz koncert laureatów Międzynarodowego Konkursu Muzyki Słowiańskiej.

W marcu odbył się Recital fortepianowy młodego pianisty francuskiego polskiego pochodzenia, **Mathisa Zielińskiego** oraz Wieczór poetycki **Grażyny Wojcieszko**.

W tym miesiącu odbyły się również dwa koncerty: harfowy oraz drugi z udziałem **Urszuli Cuvellier** (śpiew) i **Anne Le Bozec** (fortepian).

Analogicznie jak w roku 2010, Stacja zorganizowała (w dniu 6 lipca) we współpracy z Association Française Stanislaw Moniuszko **Koncert laureatów Festiwalu Muzyki Słowiańskiej**, cieszący się dużym zainteresowaniem.

W październiku odbył się (w ramach cyklu promocji młodych talentów muzycznych) recital fortepianowy studenta Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie, **Piotra Fidelusa**. W listopadzie miał miejsce koncert **Ewy Murawskiej** (flet) i **Mileny Antoniewicz** (fortepian). Ponadto **Ewa Murawska** wygłosiła referat pt. *Compositions oubliées pour flûte de Roman Palester et Pawel Klecki – compositeurs polonais de la 1e moitié du XXe siècle* (będący fragmentem jej pracy doktorskiej).

W 2010 r w Stacji wygospodarowana została powierzchnia (w łączniku pomiędzy budynkiem głównym i patio) na organizowanie wystaw planszowych. Można eksponować do sześciu plansz o wymiarach 1x2 m. W 2011 Stacja zaaranżowała szereg wystaw. Przede wszystkim związane z rokiem marii Skłodowskiej-Curie. Była to wystawa będąca kopią wystawy opracowanej przez Musée Curie w Paryżu (wymiary plansz dopasowane do paneli w stacji) oraz **Maries Contemporaines** (użyczona przez stowarzyszenie Apolonia z Tuluzy). Należy także wymienić wystawę fotograficzną Krystyny Łyczywek: **Polskie miejsca w Paryżu**, oraz **Poésie polonaise dans le métro** (w ramach polskiej prezydencji w UE).

W 2011 roku pięciokrotnie (luty, marzec, czerwiec, październik, listopad) w Stacji miało miejsce spotkanie doktorantów zorganizowane przez **Stowarzyszenie Studentów i Doktorantów Polskich we Francji** we współpracy ze Stacją Naukową PAN.

4.5. Reprezentowanie Polskiej Akademii Nauk

Jednym z zadań Stacji jest reprezentowanie nauki polskiej w międzynarodowym środowisku. Dyrektor Stacji uczestniczył zatem w jej imieniu w wielu gremiach naukowych – uczestniczył w konferencjach, seminariach, spotkaniach dotyczących współpracy naukowej oraz prowadzenia badań we Francji i w Europie. Spośród wydarzeń, które odbyły się w 2005 roku, wymienić można zaproszenie dyrektora do Comité de Parrainage na kolokwium *La crise mondiale des Sciences*, organizowane przez region Nord-Pas-de-Calais pod przewodnictwem Jacka Langa. Dyrektor Stacji brał również udział w konferencji organizowanej w siedzibie UNESCO przez ISE (Initiative for Science in Europe), poświęconej implementacji ERC (European Research Council), oraz uczestniczył w kolokwium *Innovation en Europe, le sursaut nécessaire*, organizowanym przez Senat Republiki Francuskiej. Zaproszony przez KRASP (Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich) dyrektor prof. Jerzy Pielaszek uczestniczył w rozmowach we francuskim Ministerstwie Nauki. Ponadto z ramienia polskiego

Ministerstwa Edukacji i Nauki był członkiem polskiej delegacji podczas spotkania **Ministerial Round Table on Basic Sciences**, odbywającego się w ramach 33. Konferencji Generalnej UNESCO; został również członkiem komitetu selekcji programów badawczych **POLONIUM**. Funkcję tę pełnił do 2010 roku.

Académie des Sciences de l'Institut de France zaprosiła Stację do pomocy w organizacji spotkania prezydenta francuskiej akademii, prof. **Édouarda Brézina**, z prezydentami akademii nauk nowych członków Unii Europejskiej, które miało miejsce w dniach 9–11 maja 2005. Dyrektor Stacji współredagował końcową deklarację tego spotkania.

Oprócz organizowania wydarzeń oraz uczestnictwa w spotkaniach i reprezentowania nauki polskiej na zewnątrz, Stacja wspierała realizowanie projektów naukowych oraz udzielała konsultacji w tym zakresie. Na uwagę zasługują działania związane z pilotowaniem nowych programów i projektów badawczych. Współpracując z **CNRS**, 11 maja 2005 roku z udziałem Stacji podpisane zostało w Paryżu czteroletnie porozumienie na temat realizacji trzech nowych programów badawczych (**PAN-CNRS**). Były to programy **LEA (Europejskie Laboratoria Stowarzyszone)**:

- a) **LEA Astro-PF** (Astrofizyka Francja–Polska) z udziałem Centrum Astronomicznego im. Mikołaja Kopernika PAN w Warszawie oraz Instytutu Astrofizyki w Paryżu i Laboratorium Wszechświata i Teorii Wszechświata w Meudon,
- b) **LEA MOMACHEM** (Chemia molekularna i makromolekularna pierwiastków głównych i metali przejściowych) z udziałem Centrum Badań Molekularnych i Makromolekularnych PAN w Łodzi i Laboratorium Chemii Koordynacyjnej w Tuluzie i Laboratorium Heterochemii Podstawowej Uniwersytetu Paul Sabatier w Tuluzie,
- c) polsko-francusko-niemieckie **LEA NODLab** (Laboratorium Optoelektronicznych Przyrządów Azotowych) z udziałem Instytutu Wysokich Ciśnień PAN w Warszawie i Laboratorium Grupy Półprzewodników Uniwersytetu w Montpellier z udziałem partnera niemieckiego FAB – Forschungsverbund Berlin e.V.

W roku 2006 dyrektor Stacji był członkiem delegacji PAN ustalającej tematy współpracy naukowej na lata 2007–2008 (w ramach porozumienia PAN-CNRS), brał udział w spotkaniu **École Normale Supérieure de Cachan** (jest to spotkanie studentów odbywających praktyki i staże w ramach unijnego programu Erasmus), a także uczestniczył w kolokwium **La mondialisation, une chance pour la francophonie** (brali w nim udział przedstawiciele krajów frankońskich oraz Polski i Rumunii).

Stacja czynnie pomagała w przygotowaniach **oficjalnych wizyt w Polsce**: prezydenta Académie des Sciences de l'Institut de France prof. **Édouarda Brézina** oraz dyrektora generalnego CNRS prof. **Arnolda Migusa**. W czasie tych wizyt doszło w Polsce do podpisania nowego porozumienia dotyczącego polsko-francuskiej współpracy naukowej.

W 2006 roku Stacja uczestniczyła również w organizacji wizyty w Paryżu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. **Michała Seweryńskiego**.

Z inicjatywy Stacji spotkali się prezydent Rady Naukowej SERI (Salon Européen de la Recherche et de l'Innovation), dyrektor SERI oraz przedstawiciele Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Warszawie i reprezentanci Ambasady RP. Celem tego spotkania była negocjacja uczestnictwa Polski w SERI.

W 2006 roku Stacja pilotowała dwa nowe polsko-francuskie projekty badawcze. Pierwszy to *Zintegrowane micro- i nanotechnologie dla elektromagnetycznych czujników wysokiej czułości w zastosowaniach biomedycznych*, którego głównymi uczestnikami były Uniwersytet w Breście oraz Instytut Fizyki PAN. Inicjatywa została zakwalifikowana do programu **POLONIUM**. Drugi to *Modyfikacja enzymatyczna selektywnych membran lipidowych do zastosowań sensorowych*, którego uczestnikami były Uniwersytet w Nancy i Uniwersytet Warszawski (z udziałem grup badawczych z Polski, Francji oraz Niemiec). Projekt otrzymał w ramach GDRI wstępne finansowanie.

W roku 2007 Stacja sformalizowała współpracę z **Uniwersytetem Paris-Est** (dawniej Uniwersytet Marne la Vallée) oraz podpisała z tą instytucją umowę o organizowaniu wspólnych konferencji naukowych i seminariów. W ramach porozumienia odbyły się trzy seminaria dyplomowe (zarówno magisterskie, jak i doktoranckie) oraz jedna konferencja *Elites et état d'exception*. Ponadto w Stacji miało miejsce uroczyste wręczenie dyplomów licencjackich i magisterskich studentom, którzy w roku 2007 ukończyli studia na Uniwersytecie Paris-Est.

W ramach nawiązanego kontaktu z **CNES** (Centre National d'Etudes Spatiales) dyrektor Stacji, na **prośbę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego**, zorganizował wizytę w Polsce wysokich przedstawicieli CNES – dyrektora generalnego **Stéphane'a Janichewskiego**, dyrektora centrum CNES w Tuluzie **Pierre'a Moskwy** oraz **Anne Thieser**, zajmującej się bilateralną współpracą europejską. Spotkanie to, z udziałem wielu przedstawicieli nauki i techniki z polski, było pierwszym, z udziałem wielu podmiotów, spotkaniem dotyczącym współpracy polsko-francuskiej w dziedzinie badań kosmicznych.

W wyniku starań poczynionych w 2006 roku przez dyrektora Stacji Naukowej PAN, Polska wzięła udział w **3. Salonie Badań i Innowacji SERI** (w dniach 7–9 czerwca 2007). W salonie uczestniczyła delegacja z Polski; prezes PAN prof. **Michał Kleiber**, minister nauki

i szkolnictwa wyższego prof. **Michał Seweryński** oraz podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. **Krzysztof Kurzydłowski**.

W dniach 21–23 października 2007 Institut de France zorganizował spotkanie przedstawicieli akademii europejskich. Głównymi zagadnieniami konferencji były tematy: ***Akademie wobec Państwa i społeczeństwa oraz Akademie: pamięć, poszukiwanie i tworzenie***. W spotkaniach wzięli udział przedstawiciele ponad 60 akademii. Polską Akademię Nauk reprezentowali: prezes PAN prof. Michał Kleiber oraz dyrektor Stacji PAN w Paryżu prof. Jerzy Pielaszek. Stacja była zaangażowana w przygotowania do tego spotkania.

Ponadto w Stacji odbyły się zjazdy dwóch europejskich sieci badawczych (**NASCENT i LEA NODLab**), w których uczestniczyły polskie laboratoria badawcze. Należy również wspomnieć, że Stacja zapewniła pomoc logistyczną w organizacji Szkoły dla **Młodych Neuroendokrynologów** (22–25 września, Nouzilly-Tour), obejmując jednocześnie honorowy patronat nad tym szkoleniem. Stacja brała czynny udział w zorganizowaniu warsztatów odbywających się na Uniwersytecie Paris-1 Sorbonne pt. ***La théorie des probabilités est-elle une logique généralisée? Autour de l'oeuvre de Janina Hosiasson-Lindenbaum***.

W 2008 roku podpisano umowę pomiędzy Stacją a **Uniwersytetem Cergy-Pontoise** o organizowaniu wspólnych imprez naukowych.

Przedstawicielstwo Stacji zapraszane było na różne wydarzenia i spotkania naukowe, a reprezentanci uczestniczyli w spotkaniach ważnych instytucji francuskich (Institut de France, Ministerstwo Przemysłu i Konsumpcji, Francuskie Towarzystwo Chemiczne i in.). Dyrektor Stacji uczestniczył m.in. w konferencji ***World-class infrastructure: A platform of European Cancer Research Centres for Translational Research***, organizowanej przez **Danish Cancer Society** i **Initiative for Science in Europe** pod patronatem UNESCO, a także w konferencji ***Potrzeby informacyjne współczesnej Polonii***, zorganizowanej przez Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego oraz Kongres Polonii Francuskiej. Ponadto prof. Jerzy Pielaszek został przewodniczącym Rady Naukowej programu GDRI (porozumienie PAN-CNRS): ***Catalysis for Environment: Depollution, Renewable Energy and Clean Fuels***. Funkcję tę pełnił do września 2010 roku. Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) z kolei zaprosiła go do uczestnictwa w paryskich spotkaniach ***Committee for Scientific and Technological Policy (CSTP)***, w których to spotkaniach, gdy odbywają się w Paryżu, uczestniczy do dziś.

W 2009 roku Dyrektor Stacji prof. Jerzy Pielaszek został członkiem komitetu naukowego programu ***Air Pollution Abatement Catalysis***. Stacja reprezentowała Polską Akademię Nauk w organizowanym przez Académie des Sciences de l'Institut de France ***Meeting on Science Education in Europe***. Spotkanie poświęcone było roli akademii nauk we wspieraniu

nauczania przedmiotów ścisłych w szkołach podstawowych i średnich. Uczestniczyli w nim reprezentanci 13 akademii nauk, a także przedstawiciele Komisji Europejskiej i ALLEA. Rezultatem spotkania było podpisanie rezolucji, w której uczestnicy zadeklarowali, iż zarekomendują władzom poszczególnych akademii utworzenie Europejskiego Programu Regionalnego, wspierającego nauczanie przedmiotów ścisłych i promowanie tych dziedzin nauki wśród uczniów. Powołany został też komitet przygotowujący ów program.

Polska Akademia Nauk od wielu lat współpracuje z CEA (**Commissariat à l'énergie atomique et aux énergies alternatives**); w listopadzie 2009 roku w Stacji miało miejsce podpisanie porozumienia zacieśniającego współpracę między tymi dwiema instytucjami. Szczególną uwagę w umowie zwrócono na obszary w ramach prac badawczo - rozwojowych (R&D) będących przedmiotem wspólnego zainteresowania (tj. astrofizyka, klimat i środowisko, technologie informatyczne w służbie zdrowia). Stacja brała istotny udział w przygotowywaniu i podpisaniu porozumienia pomiędzy CEA i PAN o współpracy naukowej w dziedzinie fizyki atomowej.

W 2010 roku Stacja była zaangażowana w organizację polskiego udziału w ekspozycji w Muzeum Mineralogicznym École des Mines de Paris. Na wystawie pt. *Notre terre ce joyeau* eksponowano bursztyny z kolekcji Muzeum Ziemi PAN w Warszawie.

Dyrektor Stacji prof. Jerzy Pielaszek aktywnie brał udział w zorganizowaniu w lutym 2010 roku wizyty w Polsce przedstawicieli (słuchaczy) IHEST (Institut des Hautes Études pour la Science et la Technologie). Podczas tej wizyty doszło do licznych spotkań w Polskiej Akademii Nauk oraz na uczelniach wyższych i w innych instytucjach.

Reprezentując Polską Akademię Nauk, dyrektor Stacji brał udział w EURO-CASE Board Meeting (European Council of Applied Science, Technologies and Engineering Board Meeting) w maju 2011 r.

W związku z obchodami 100. rocznicy przyznania Nagrody Nobla dla Marii Skłodowskiej-Curie, odbywającymi się zarówno w Polsce, jak i we Francji, w marcu 2010 roku dyrektor Stacji został członkiem francuskiego komitetu obchodów tej rocznicy, a po powołaniu w lipcu 2010r. komitetu polskiego – również wszedł w jego skład.

W roku 2011 dyrektor Stacji brał aktywny udział w organizacji obchodów Roku Marii Skłodowskiej - Curie zarówno we Francji jak i w Polsce.

Jako przedstawiciel PAN brał udział w kolokwium *Chimie pour l'énergie nucléaire du futur* (Chemia dla energetyki jądrowej przyszłości) organizowanej w dniu 5 kwietnia 2011 r w Montpellier. Na spotkaniu tym Polska była gościem honorowym.

4.5. Współpraca z innymi instytucjami

Ze względu na charakter swojej działalności, Stacja współpracuje z wieloma instytucjami polskimi, francuskimi, z innych państw oraz z jednostkami o charakterze międzynarodowym. Współpraca polega nie tylko na organizowaniu wspólnych imprez, ale też na utrzymywaniu kontaktów badawczo-naukowych, konsultacjach oraz pomocy naukowcom w nawiązywaniu porozumień między instytucjami.

W latach 2005 - 2011, w zależności od tematów bieżącej aktywności, Stacja utrzymywała kontakty z **uniwersytetami** (m.in. Paris I- Panthéon-Sorbonne, Paris III, Paris IV Sorbonne, Université Pierre et Marie Curie, Université Paris VII, Paris VIII, Orsay, Ecole Normale Supérieure de Cachan, Lille II, Rennes, Strasbourg, Toulouse, Versailles, Orléans, Marseille, Grenoble, Bordeaux, EHESS, Ecole des Mines de Paris) oraz **placówkami naukowymi** (m.in. laboratoriami CNRS, Académie des Sciences de l'Institut de France, INALCO, Institut d'Etudes Slaves, Collège de France, Muséum national d'Histoire naturelle de Paris), a także **instytucjami międzynarodowymi** (m.in. UNESCO, OECD, Academia Europaea (Londyn), Musée d'Art Americain à Giverny).

Współpracowała z polskimi instytucjami we Francji: Ambasadą RP, Konsulatem RP w Lille, Instytutem Literackim „Kultura”, Biblioteką Polską, Towarzystwem Historyczno-Literackim, Instytutem Polskim, Centre de la Civilisation Polonaise (Paris IV Sorbonne), Przedstawicielstwem Polski przy UNESCO, Zakładem Biografistyki Polonijnej PUNO, oraz Polskim Seminarium Katolickim.

Stacja współpracuje z kilkoma polskimi stowarzyszeniami zawodowymi we Francji, a przede wszystkim ze Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Polskich we Francji, Stowarzyszeniem Lekarzy Polskiego Pochodzenia, Stowarzyszeniem Architektów. We współpracy z nimi organizowane są przede wszystkim prelekcje popularyzujące polską myśl naukową i techniczną we Francji oraz wkład Polaków w naukę i kulturę Francji. W ramach współpracy Stacja udostępnia pomieszczenia na spotkania statutowe tych stowarzyszeń. Okazjonalnie Stacja użycza pomieszczenia na spotkania stowarzyszenia **Bois debout en Pologne**, zajmującego się ratowaniem zabytkowego budownictwa drewnianego na wschodzie Polski (przede wszystkim zabytkowych cerkiewek). Należy nadmienić, iż luźne poprzednio kontakty ze Stowarzyszeniem Studentów i Doktorantów Polskich we Francji uległy ostatnio pogłębieniu i we współpracy z tym stowarzyszeniem organizowane są prelekcje młodych polskich uczonych we Francji.

5. Działalność wydawnicza Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Paryżu

Stacja Naukowa PAN w Paryżu, wypełniając swoje statutowe cele nie ogranicza się tylko i wyłącznie do organizowania imprez naukowych i uczestnictwa w ważnych spotkaniach. Uzupełnienie promocji nauki stanowi działalność wydawnicza. Publikacje przygotowane przez Stację mają na celu prezentację prowadzonej przez nią działalności oraz stanowią cenne i rzetelne źródło informacji na temat kontaktów polsko-francuskich, współczesnych, jak i tych z przeszłości.

W latach 1948 - 1997 Stacja wydawała francuskojęzyczny **Bulletin** (w ramach serii ukazało się 19 zeszytów), następnie jego kontynuatorką została seria **Conférences**. Zeszyty te zawierały teksty pojedynczych wykładów prezentowanych w Stacji. Ukazało się 140 numerów. Od 1998 roku Stacja Naukowa PAN w Paryżu publikuje **Annales du Centre Scientifique de l'Académie Polonaise des Sciences à Paris**, od roku 2005 wydawanych w języku francuskim.

Każdy tom **Annales** zawiera najciekawsze teksty wykładów wygłoszonych w Stacji w danym roku. Ponadto zamieszczane są w nich informacje dotyczące polityki naukowej w Polsce, programów badawczych realizowanych przez naukowców polskich i francuskich, a także wspomnienia o wybitnych intelektualistach oraz wywiady z ludźmi nauki. Odbiorcami **Roczników** są w głównej mierze francuskie instytucje naukowe m.in. CNRS czy Académie des Sciences de l'Institut de France. Ponadto opracowania przekazywane są do polskich i francuskich instytucji kultury, muzeów, bibliotek oraz uniwersytetów i szkół wyższych jak również do instytucji francuskich związanych z nauką. Do roku **2011** wydanych zostało **13** woluminów **Annales**, w latach 2005-2011 wszystkie w języku francuskim.

W latach **2000-2004** Stacja redagowała cztery tomy ukazującego się w języku angielskim czasopisma **Science & Society**, które poświęcone jest problemom współczesnej nauki. Obecnie wydawanie periodyku kontynuuje Europejska Akademia Nauki, Sztuki i Literatury (Académie Européenne des Sciences, des Arts et des Letters).

W 2005 roku Stacja zaczęła wydawać **numery specjalne Roczników**. Publikacje te są poświęcone jednemu tematowi bądź wydarzeniu i mają różnorodny charakter. Są to materiały z konferencji zorganizowanych w Stacji, opracowania prezentujące aktualny stan badań, najnowsze osiągnięcia naukowe, teksty z rękopisów czy reedycje. Do 2010 w ramach serii ukazało się sześć woluminów.

Wszystkim publikacjom Stacji nadawane są numery **ISBN** i **ISSN**.

5.1. Annales 2005 - 2011

Jak już wcześniej wspomniano, w 2005 roku redakcja zdecydowała że **Roczniki** publikowane będą wyłącznie w języku francuskim. Poszczególne tomy różnią się od siebie, niemniej układ każdej publikacji jest zbliżony.

Roczniki podzielone są na dwie części. Pierwsza część obejmuje: przedmowę, która jest podsumowaniem opisywanego roku zarówno pod kątem działalności Stacji, jak i ważnych wydarzeń i rocznic związanych z Polską. Następnie zamieszczone jest kalendarium prezentujące wszystkie imprezy odbywające się w Stacji. Część druga, merytoryczna, zawiera teksty wykładów. Podzielona jest tematycznie. Są to, w zależności od roku: badania i edukacja, sympozja, wykłady oraz okazjonalnie inne wydarzenia (np. rocznice, wywiady). Publikowane są również wspomnienia o wybitnych przedstawicielach nauki polskiej, którzy odeszli w minionym roku. Teksty Roczników dostępne są na stronie internetowej Stacji.

5.2.1. Annales Vol. 8

W 2006 roku ukazał się tom ósmy **Annales du Centre Scientifique de l'Académie Polonaise des Sciences à Paris** podsumowujący rok 2005. Redaktorem był dyrektor Stacji prof. Jerzy Pielaszek. Publikacja zawiera 244 strony i wydrukowana została w nakładzie 500 egzemplarzy. W numerze ukazały się dwa wywiady, siedem tekstów referatów wygłoszonych w Stacji oraz dziewięć artykułów z sympozjów. Ponadto Dyrektor Zakładu Biografistyki Polonijnej w Paryżu Zbigniew Judycki przygotował wykaz badaczy i naukowców polskich działających we Francji. Jest to lista nazwisk obejmująca tylko część emigracji, której życie i działalność zawodowa związane były z Francją od XIX wieku do początku wieku XX. W tomie została zamieszczona krótka historia Stacji oraz informacje praktyczne przybliżające instytucję nowym, francuskojęzycznym czytelnikom.

W **Roczniku** ukazały się dwa wywiady. Pierwszy to przedruk wywiadu z czasopisma **Academia Toward a modern Academy**. Rozmowę z prezesem Polskiej Akademii Nauk, profesorem **Andrzejem Legockim**, przeprowadził Piotr Krassobudzki. Drugi to fragment transkrypcji audycji przygotowanej przez **Annę Rzeczycką-Piekarec** z dyrektorem Stacji, profesorem **Jerzym Pielaszkiem**, na zlecenie **RFI**. Rozmowa w głównej mierze dotyczyła bieżących działań Stacji.

Na łamach **Annales**, w części **Conférences**, teksty swoich wykładów opublikowali: **Adam Proń**, **Piotr Witt**, **Jan Plachta**, **Ewa Łętowska**, **Maria Witt**, **Zofia Mitosek** oraz **Marek Bieńczyk**.

W artykule *La science, la politique et la politique scientifique* Adam Proń z Komisariatu Energii Atomowej (CEA) w Grenoble przedstawia w jaki sposób polityka rzutuje na rozwój nauki. Pokazuje na konkretnych przykładach i danych metody wywierania wpływu, wskazuje w jaki sposób narzędzia sientometryczne wykorzystywane w kształtowaniu polityki naukowej mogą zniekształcać rzeczywisty obraz oraz prezentuje płciowe uwarunkowania awansu naukowego, dochodząc do wniosków, iż kobiety w polskim świecie naukowym są dyskryminowane.

Un concert chez les Apponyi, historyka i krytyka sztuki **Piotra Witta**, pokazuje trudne początki Chopina w Paryżu. Autor odkrywa nieznanne fakty dotyczące koncertu Chopina, który odbył się 30 grudnia 1832 roku w rezydencji Hotel de Monaco (ówczesna siedziba ambasady Austrii). Gospodynią tego najbardziej wpływowego salonu muzycznego Paryża była Teresa Apponyi, małżonka austriackiego ambasadora. I to właśnie po tym koncercie Fryderyk Chopin stał się sławny i uwielbiany przez Paryż.

Tekst **Jana Płachty** *Les ponts de Rudolf Modrzejewski* przybliży sylwetkę i losy urodzonego w 1861 roku Rudolfa Modrzejewskiego, syna słynnej polskiej aktorki Heleny Modrzejewskiej. Modrzejewski ukończył studia w paryskiej Ecole Nationale des Ponts et Chaussées (Państwowej Szkole Dróg i Mostów). Następnie wyemigrował razem z matką do USA, gdzie w 1885 roku podjął pracę inżyniera u amerykańskiego konstruktora George'a Morrisona. W roku 1911 otrzymał doktorat z inżynierii w Illinois State University. Rudolf Modrzejewski zbudował około 40 mostów na największych rzekach Ameryki Północnej.

Ewa Łętowska, wybitny prawnik, ale także uznany ekspert w dziedzinie muzyki poważnej, w artykule *Communicare et humanum, et necesse est – sur la mission communicatrice des musiciens et juristes* przedstawia jednolitość celów muzyki oraz prawa. Pokazuje czytelnikom tożsame domeny tych dwóch, wydawałoby się rozłącznych dziedzin, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności prowadzenia dialogu oraz komunikacji z odbiorcami.

La vie étrange de l'une des plus grandes bibliothèques européennes du XVIIIe siècle: la collection Zaluski à Varsovie **Marii Witt** to zapis referatu wygłoszonego podczas World Library and Information Congress oraz w Stacji. Autorka prezentuje nieznaną we Francji historię tytułowej biblioteki Załuskich, jednej z największych kolekcji osiemnastowiecznej Europy. Opisuje kompleksowo losy instytucji powołanej przez braci Załuskich. Przybliży czytelnikom genezę, zbiory biblioteki, sposoby nabywania kolekcji, sposób klasyfikacji książek, katalog, jak również bibliotekarzy tam pracujących. Maria Witt kończy swój artykuł przedstawiając tragiczne losy kolekcji - jej rozproszenie i nieudane próby rekonstrukcji.

Kolejne dwa artykuły to teksty wykładów z 9 grudnia 2005 wygłoszonych w ramach cyklu spotkań zorganizowanych z okazji 150. rocznicy śmierci Adama Mickiewicza przez Stację oraz Polskie Towarzystwo Historyczno-Literackie. Tekst prof. **Zofii Mitosek** *Adam Mickiewicz et Europe* omawia ideę Europy w twórczości Adama Mickiewicza. Mickiewicz czuł się Europejczykiem i całe swoje życie poświęcił sprawom wolności i niepodległości europejskich krajów. Autorka pokazuje sposób patrzenia Mickiewicza na stary kontynent i jego projekt Europy jako wielkiej rodziny narodów. Natomiast artykuł **Hugo – Mickiewicz. Tanatographie comparée** **Marka Bińczyka** to badanie porównawcze dotyczące przyczyn śmierci dwóch wielkich przedstawicieli romantyzmu.

W części *Colloques* teksty swoich wystąpień zaprezentowali **Anne-Marie Nida**, **Piotr Daszkiewicz** i **Jean-Christophe de Massary**, **Bernadette Lizet**, **Nuria Selva Fernandez** oraz **Adam Wajrak**, którzy brali udział w sympozjum poświęconemu polskim podróżnikom i przyrodnikom związanymi z Francją. W **Roczniku** opublikowali swoje artykuły również prelegenci biorący udział w zorganizowanych w stacji obchodach z okazji 250. rocznicy urodzin **Stanisława Staszica** – **Thierry Hoquet**, **Hanna Krajewska**, **Radosław Tarkowski** oraz **Piotr Daszkiewicz**.

Les aventures d'un voyageur polonais dans l'océan Indien et au moyen Orient au XVIIIe siècle. Le manuscrit des voyages de Joseph Maximilien Cajetan baron de Wiklinski to tekst autorstwa **Anne-Marie Nidy**. Autorka podczas badań nad architekturą kolonialną XVIII wieku odkryła na Mauritiusie, w zbiorach Epinay do Carnegie Library w Curepipe, historię podróży Maksymiliana Wiklińskiego. W artykule opisuje swoje badania i odkrycia oraz rekonstruuje przebieg wyprawy Wiklińskiego.

Artykuł **Piotra Daszkiewicza** i **Jean'a-Christophe'a de Massary'ego** *Un naturaliste polonais en Guyane française au XIXe siècle ou les mémoires de Konstanty Jelski de 1865 à 1869* to zaprezentowanie na podstawie pamiętnika wkładu w naukę światową Konstantego Jelskiego, wykładowcy zoologii na uniwersytecie kijowskim, który zbierał okazy fauny i flory w Gujanie Francuskiej.

Échanges scientifiques franco-polonais autour du manuscrit de Waclaw Seweryn Rzewuski napisany przez **Bernadette Lizet** prezentuje nie tylko sylwetkę polskiego podróżnika, orientalisty, poety, jeźdźca i znawcy koni **Waclawa Seweryna Rzewuskiego**, ale też analizuje rękopis autorstwa Rzewuskiego *Sur les chevaux orientaux et provenants (sic) des races orientales*.

Autorzy dwóch następnych artykułów **Nuria Selva Fernandez** (*Nos animaux – une fouine derrière le radiateur*) oraz **Adam Wajrak** (*Hornsund - un fjord polonais sur le Spitsberg et sa nature*) to znani przyrodnicy i podróżnicy. Wajrak opisuje swoje zamięłowania

i doświadczenia z wypraw na Spitsbergen, a dokładniej na Svalbard. Natomiast Fernandez opowiada o doświadczeniach w pracy z dzikimi zwierzętami oraz o wydanej wspólnie z Adamem Wajrakiem książce *Kuna za kaloryferem, czyli nasze przygody ze zwierzętami*.

Présentation des Époques de la Nature de Buffon Thierrego Hoqueta to próba rozwiania błędnego wyobrażenia o pracy Buffona i wyjaśnienia, dlaczego w 1786 roku warto było tłumaczyć dzieło Epoki Natury. Natomiast tekst *La recherche de traces de Stanisław Staszic à Paris – les élèves polonais de R. J. Haiïy* Piotra Daszkiewicza i Radosława Tarkowskiego to wynik poszukiwań autorów pierwszych śladów Stanisława Staszica we Francji.

W *Roczniku* swój artykuł *Les membres français de la Société des Amis des Sciences de Varsovie* zamieściła również Hanna Krajewska, dyrektor Archiwum Polskiej Akademii Nauk. Towarzystwo Przyjaciół Nauk, którego założycielem był Stanisław Staszic, starało się nawiązywać współpracę z ośrodkami naukowymi na całym świecie. Francuscy członkowie stanowili najliczniejszą grupę wśród obcokrajowców.

W publikacji znalazł się również tekst polskiej publicystki, specjalizującej się w historii Ukrainy i stosunkach polsko-ukraińskich, Bogumiły Berdychowskiej pt.: *L'Ukraine dans la vie de Jerzy Giedroyc et dans les colonnes de „Kultura”*. Referat ten został wygłoszony w Stacji podczas sympozjum *Jerzy Giedroyc a Ukraina* - w piątą rocznicę śmierci redaktora, w dniu 28 września 2005. Artykuł traktuje o zainteresowaniach redaktora *Kultury* Ukrainą i stosunkami polsko-ukraińskimi. Mówi o kontaktach Giedroycia ze środowiskiem ukraińskim, o budowaniu wizerunku środowiska *Kultury* jako nietraktującego kwestii ukraińskiej koniunkturalnie, jak również o sylwetce Giedroycia, Instytucie Literackim i drugim obiegu *Kultury* w Polsce.

5.2.2. Annales Vol. 9

Numer dziewiąty *Roczników* obejmujący wydarzenia z roku 2006 liczy 294 strony, redaktorem wydania był prof. Pielaszek. Nakład wyniósł 500 egzemplarzy. W tomie ukazało się łącznie 25 artykułów. Pięć opublikowanych zostało w ramach działu *Recherches et Enseignement*, w dziale *Conférences* znajduje się osiemnaście tekstów wygłoszonych podczas odbywających się w Stacji konferencji i kolokwiów. Ponadto w numerze umieszczono dział *Un Peu de souvenirs* a w nim tekst *Cracovie et Strasbourg: extrait du livre Le mouvement biologique en Europe*.

Na prośbę Dyrektora Stacji prof. Jerzego Pielaszka Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego profesor Michał Seweryński napisał artykuł *Politique scientifique de la Pologne dans le*

contexte de son appartenance à l'Union européenne. Koncentruje się on na omówieniu zmian w polskiej polityce naukowej związanych z wejściem Polski do Unii Europejskiej. Profesor Seweryński skupia się na problemach rozwoju polskiej nauki w kontekście zasad zarządzania i finansowania badań naukowych.

Kolejny artykuł *La coopération scientifique bilatérale, leviers pour la coopération européenne. (Etude de l'impact du programme POLONIUM)* to opracowanie przygotowane przez **Elise Rognon**. Autorka przedstawia współpracę francusko-polską w ramach programu POLONIUM, na mocy porozumienia zawartego między ministrami nauki obu krajów.

Profesor **Jerzy Jastrzębski** w tekście *ICARE à Varsovie: un exemple de collaboration franco-polonaise en recherches nucléaires* przedstawia historię i obszary wieloletniej współpracy polsko-francusko w dziedzinie fizyki nuklearnej pomiędzy l'Institut National de Physique Nucléaire et de Physique des Particules (IN2P3) a Instytutem Fizyki Eksperymentalnej Uniwersytetu Warszawskiego.

W **Roczniku** znalazły się również tłumaczenia dwóch wywiadów. Pierwszy, *Le vaccin éclipsé par le foot* to rozmowa przeprowadzona przez **Izabelę Redlińską** ze **Zbigniewem Janowiczem**, biologiem i współtwórcą firmy Rhein Biotech, która należy do pionierów technologii produkcji szczepionek rekombinowanych (dr Janowicz uznany został w 2006 roku za Europejskiego Wynalazcę Roku; tytuł został przyznany przez Europejską Organizację Patentową EPO). Drugi *De la gnôle pour les momies: entretien avec le professeur Mariusz Ziółkowski* to zapis rozmowy przeprowadzonej przez dziennikarkę **Rzeczpospolitej Monikę Rogozińską** z profesorem **Mariuszem Ziółkowskim**, polskim archeologiem i kierownikiem ekspedycji archeologicznej w Andach peruwiańskich w miejscu wykopalisk w Maucallacta (3700 m n.p.m.).

Na łamach **Annales** ukazały się dwa artykuły przybliżające sylwetkę polskiego grafika, tworzącego przez kilkadziesiąt lat we Francji, **Konstantego Brandela**. Są to tekst **Ewy Bobrowskiej-Jakubowskiej** i **Mirosława A. Supruniuka** *Graver l'âme, graver l'art – Konstanty Brandel (1880-1970)* oraz **Joanny Szczepińskiej-Tramer** *Konstanty Brandel et l'art européen de son époque.*

Profesor **Aleksander Dobraczyński** w swoim artykule *La vie et l'oeuvre de Stefan Drzewiecki (1844-1938)* opowiada o życiu **Stefana Drzewieckiego** - wybitnego polskiego inżyniera, wynalazcy, pioniera konstrukcji samolotów i łodzi podwodnych z napędem elektrycznym. Natomiast **Piotr Daszkiewicz**, **Bogumiła Jędrzejewski** oraz **Tomasz Samojlik** zapoznają czytelników w tekście *Les insurgés de Białowieża: le destin de la famille Szretter en exil en France* z członkami rodziny Szretterów, którzy odegrali niezwykle ważną rolę w historii polskiej emigracji we Francji w XIX wieku.

Studium **Roberta Zaborowskiego** *Kazimierz Dąbrowski – l’homme et son oeuvre* poświęcony jest w całości Kazimierzowi Dąbrowskiemu polskiemu psychologowi klinicznemu, psychiatrze, filozofowi oraz pedagogowi oraz stworzonej przez niego teorii dezintegracji pozytywnej.

Ponadto w **Roczniku** znalazły się teksty wygłoszonych w Stacji wykładów **Andrzeja Topilko** *Les Polonais et l’Institut Pasteur*, **Dariusza Długosza** *Qumrân au Musée du Louvre: en hommage à Józef Tadeusz Milik (1922-2006)*, **Kazimierza Kochmana** *Le Professeur Marian Jutisz, neuroendocrino-logiste éminent et l’un des fondateurs de la „Société de Neuroendocrinologie”*, **Karola Piaseckiego** *A la recherche du tombeau de Nicolas Copernic*, **Zdzisława Jana Kapery** *Le décryptage d’Enigma et son rôle dans la Seconde Guerre mondiale*, **Marka Pabicha** *L’espace plus beau que l’objet – architecture contemporaine des musées*, **Jana Stanisława Ciechanowskiego** *La contribution du renseignement militaire polonais à la victoire des Alliés dans la Seconde Guerre mondiale*, **Krystyny Łyczywek** *Les Français - amis de la Pologne au XIXe siècle* oraz **Teresy Kaczorowskiej** *Mieczysław Haiman - „Hérodote” de la diaspora polonaise d’Amérique*.

W nawiązaniu do odbywającego się w 2006 roku w Stacji sympozjum poświęconemu pamięci **Mieczysława Oxnera**, w **Roczniku** znalazło się kilka artykułów dotyczących tego tematu. Swój tekst pt.: *Mieczysław Oxner d’après la correspondance échangée avec Jules Richard, directeur du Musée océanographique de Monaco* zamieściła **Jacqueline Carpine-Lancre**, ponadto redakcja **Rocznika** zdecydowała się umieścić niektóre z niepublikowanych do tej pory dokumentów związanych z działalnością dyplomatyczną **Mieczysława Oxnera**. Ponadto **Anna Olszewska** i **Piotr Daszkiewicz** przygotowali tekst *Les tentatives d’acquisition de la Station Zoologique de Villefranche-sur-Mer par la République Polonaise: correspondance diplomatique inédite de Mieczysław Oxner* pokazujący inicjatywę Oxnera przejęcia Stacji Zoologicznej w Villefranche przez Rzeczypospolitą Polską, historię raczej nieznaną polskim i francuskim naukowcom.

W **Roczniku** umieszczony został tekst prof. **Macieja Wołowicza** *Coopération franco-polonaise en océanographie (1985-2005), réalisée par l’Institut d’Océanographie de l’Université de Gdańsk (IO UG), Pologne* przedstawiający działalność Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego oraz jego kontaktów z naukowcami i ośrodkami badawczymi we Francji.

Numer zamyka część *Un peu de souvenirs* z tekstem *Cracovie et Strasbourg*. Jest to fragment książki *Le mouvement biologique en Europe* napisanej przez francuskiego zoologa **Georges’a Bohna** w 1921 roku. Bohn współpracował z polskimi naukowcami i instytucjami

naukowymi drugiej Rzeczypospolitej. W jednej ze swoich książek umieszcza wspomnienia z wizyty w Krakowie.

5.2.3. Annales vol. 10

Tom dziesiąty prezentuje zarówno osiągnięcia Stacji Naukowej w 2007 roku, jak i działalność nauki polskiej oraz współpracy polsko-francuskiej w tym obszarze. W numerze znalazły się artykuły dotyczące badań i nauki, wiele miejsca poświęcono ważnym rocznicom obchodzonym w 2007 roku, zdecydowano się również na umieszczenie zapisów z sympozjów odbywających się w Stacji, a w części *Quelques Souvenirs* fragmentów tekstu *La Pologne et la Science française* Władysława Kopaczewskiego. **Rocznik** liczy 209 stron, łącznie ukazało się 16 artykułów 14 autorów, publikacja została wydana w nakładzie 500 egzemplarzy.

Tom otwiera przedruk listu przetłumaczonego na język francuski, opublikowanego pierwotnie w czasopiśmie *Academia* listu prof. **Michała Kleibera**. Autor, nowo wybrany prezes Polskiej Akademii Nauk, przedstawia wyzwania stojące przed nauką polską w najbliższym czasie.

W numerze znalazło się również tłumaczenie tekstu *POLOGNE: vers une économie basée sur la connaissance* prezentującego oficjalne stanowisko Polski na spotkaniu ministrów Unii Europejskiej odpowiedzialnych za konkurencyjność. Rada ta odbyła się w dniach 19-20 lipca 2007 roku w Lizbonie.

W roku 2007 obchodzono kilka ważnych rocznic. Rocznik Stacji został rozszerzony o okazjonalny dział *Anniversaires*, w którym opublikowano teksty dotyczące tych ważnych wydarzeń.

50. Anniversaire de la Coopération Scientifique entre l'Académie Polonaise des Sciences et le Centre National de la Recherche Scientifique français to tekst poświęcony 50. rocznicy podpisania pierwszej umowy o współpracy naukowej między CNRS i Polską Akademią Nauk oraz podsumowujący obchody rocznicowe. Ponadto w Roczniku znalazł się krótki tekst *Anniversaire des 80 ans des études polonaises à l'Université de Lille* opisujący historię sekcji polskiej na Uniwersytecie Charles-de-Gaulle w Lille i przebiegu obchodów 80. rocznicy. Dużo miejsca poświęcono sekcji polskiej w INALCO i 90. rocznicy jej powstania. Tekst *Anniversaire: 90 ans de polonais à l'INALCO* prezentuje działalność wydziału **wczoraj i dziś**.

W tomie artykuł zamieścił również **Krzysztof Pawłowski**. Jego tekst *Naissance de l'urbanisme européen: les circulades languedociennes de l'an mille* mówi o układach przestrzennych na planie koła wsi i miast Langwedocji w kontekście architektury europejskiej. Autor zadedykował artykuł pamięci **Aleksandra Gieysztora**.

Ponadto swój tekst zamieścił historyk i romanista prof. **Żaboklicki** *L'épouse polonaise de Napoléon: mythe et réalité*, w którym prezentuje nieznanne dotąd fakty, obalając różne mity o kochance Napoleona, pani Walewskiej.

W tekście *Les étudiants étrangers en médecine à Paris avant la Grande Guerre* **Pierre Moulinier** opisuje rynek szkół medycznych we Francji, skupiając się na Paryżu. Autor wykazuje, jak wielu cudzoziemców kształciło się na studiach medycznych we Francji, uwzględnia on w swojej pracy również Polaków (prezentuje nawet sylwetki niektórych wybitnych polskich studentów).

W artykule *Les emprunts: un danger ou une chance pour les langues européennes?* **Teresa Giermak-Zielińska** zastanawia się nad zapożyczeniami językowymi, stawia pytanie, czy stanowią one zagrożenie czy może jednak są szansą dla języków europejskich. Autorka zapoznaje czytelnika z wzbogaceniami leksykalnymi, zapożyczeniami oraz zmianami semantycznymi zachodzącymi w języku.

W Roczniku zamieszczona została również transkrypcja wykładu wygłoszonego w Stacji przez **Stefana Mellera**. Jego wypowiedź *La Pologne dans la politique russe* dotyczy stosunków polsko-rosyjskich zarówno na przestrzeni wieków, jak i współcześnie. Profesor Stefan Meller mówi o postrzeganiu Polski przez Rosjan, ich zdaniu na temat słowiańskiego katolicyzmu, o trudnościach w tych relacjach, porusza także wiele innych kwestii.

Dzięki współpracy Stacji z INALCO, w **Roczniku** zamieszczony został fragment pracy doktorskiej *Essai de définition des fondements de la vision du monde de Gustaw Herling-Grudziński ou pourquoi est-il des cas où „le noyau indestructible” de l'âme „s'effrite”?* autorstwa **Piotra Bilosia**. Obrona pracy odbyła się w 2007 roku właśnie w Stacji.

W kolejnej części Rocznika zatytułowanej *Colloques* znajdują się dwa artykuły. Pierwszy, nawiązuje do obchodów 300. rocznicy urodzin **Georges-Louis Leclerc de Buffon** i zorganizowanych w Stacji obchodów z tej okazji. Artykuł **Piotra Daszkiewicza** i **Pascale Heurtel** *Le tricentenaire de la naissance de Georges Leclerc de Buffon (1707-1788) Georges Leclerc de Buffon et l'école naturaliste de Gdańsk* dotyczy w dalszym ciągu ignorowanych przez naukowców, a jakże ważnych, relacji szkoły Buffona z przyrodnikami z Gdańska. Drugi artykuł **Radosława Tarkowskiego** i **Barbary Uliasz-Misiak** *Le stockage souterrain: une solution pour le dioxyde de carbone*. Artykuł porusza kwestie związane z wychwytywaniem i składowaniem dwutlenku węgla pod ziemią, w głębokich strukturach geologicznych.

Tom dziesiąty Rocznika Stacji zamyka fragment broszury *La Pologne et la Science française* wybitnego polskiego naukowca **Władysława Kopaczewskiego**, który w swoim dziele opisuje

wkład polskich naukowców w rozwój nauki francuskiej. Broszura została wydana również jako numer specjalny Roczników.

5.2.4. Annales vol. 11

Jedenasta edycja Roczników za rok 2008 jest niezwykle obszerna i liczy 323 strony, w numerze znalazło się 27 artykułów umieszczonych w czterech działach (*Recherches et Enseignement, Colloques, Conférences* oraz *Quelques Souvenirs*). Redaktorem tomu jest Dyrektor Stacji prof. Jerzy Pielaszek. Annały zostały wydane w liczbie 500 egzemplarzy.

Jedenasty numer annałów otwiera tekst **Bronisław Geremek: *histoire et expérience*** autorstwa prof. **Karola Modzelewskiego**. Zawarte zostały w nim wspomnienia o zmarłym w 2008 roku Bronisławie Geremku, przybliżające jego osobę i osiągnięcia.

W ramach działu *Recherches et Enseignement* w Roczniku ukazał się artykuł **Un „Nobel polonais” pour M. le Professeur Jacek Oleksyn** przedstawiający sylwetkę **Jacka Oleksyna**, laureata nagrody Fundacji na rzecz Nauki Polskiej i jego dorobku badawczego.

W związku z zorganizowanym w Stacji w dniach 26–27 czerwca **Polsko-Francuskim Forum Naukowym** w Annales, w dziale *Colloques* znalazł się program Forum, lista posterów oraz treść 11 referatów zaprezentowanych w trakcie tego sympozjum. Są to teksty autorstwa: **Wioletty Miśkiewicz, Henry’ego Duday i Hanny Kowalewskiej-Marszałek, Anette Peignard-Giros i Henryka Meyzy, Ewy Nalewajko, Jacka Gieraltowskiego, Wojciecha Szuszkiewicza, Guy’a Furdina, Herve’go Rixa, Bernada Tourcela i Richarda Olejnika** oraz artykuł *Les moteurs à plasma pour les satellites de télécommunications* pod redakcją **M. Dudeckiej, S. Mazouffre’a, S. Zurbacha, D. Arrata, S. Barrala, J. Kurzyny, K. Makowskiego, Z. Peradzyńskiego, P. Rybki, K. Moszyńskiego oraz E. Pawelec**.

Część *Conférences* otwiera tekst **Marii Kruk *Intégration de la science polonaise et française dans le domaine de l’intégration européenne***. Autorka w swoim tekście podkreśla niezwykle znaczenie pięćdziesięcioletniej współpracy między PAN a CNRS, ale odwołuje się też do znacznie wcześniejszych form współpracy między polskimi i francuskimi naukowcami. Przetłumaczony przez **Teresę Giermak-Zielińską** tekst *La Société des Sciences et des Lettres de Varsovie: une longue tradition de recherche en linguistique et en littérature* autorstwa **Ewy Wolnicz-Pawłowskiej** opisuje zadania i rolę jaką odegrało Towarzystwo Naukowe Warszawskie w badaniach językoznawczych i literaturoznawczych.

Mirosław Supruniuk, bibliotekarz Biblioteki Uniwersytetu w Toruniu, w artykule *Les Archives Nationales de l’Émigration à Toruń* zaznajamia czytelników z utworzonym przy Bibliotece UMK w 1995 roku Archiwum Emigracji. W Toruniu gromadzone są archiwa oraz

kolekcje dokumentów wybitnych osobistości i ważnych instytucji życia kulturalnego i społeczno-politycznego polskiego wychodźstwa.

W Roczniku tekst swojego wykładu zamieściła również **Ewa Bobrowska-Jakubowska**. Artykuł *Géomancie en couleurs - Witold Januszewski (1915 Grodno-1981 Paris): peinture, dessin* poświęcony jest **Witoldowi Januszewskiemu**, polskiemu malarzowi i rysownikowi, który jako żołnierz znalazł się w czasie wojny na terenie Francji i w późniejszym okresie osiedlił w Paryżu.

Conversations provençales – les peintres polonais en France méditerranéenne de 1909 à nos jours to fragment pracy doktorskiej i jednocześnie treść wykładu wygłoszonego w Stacji przez **Martę Chrzanowską-Foltzer**. Autorka bada wpływ podróży artystycznych i pobytu nad Morzem Śródziemnomorskim na wybory estetyczne polskich malarzy.

Artykuł **Józefa Porayskiego-Pomsty** *Gallicismes dans le polonais contemporain* prezentuje badania autora nad galicyzmami we współczesnym języku polskim. Z analizy autora wynika, iż słownictwo pochodzenia francuskiego jest bogato reprezentowane w dzisiejszym języku polskim.

W ramach cyklu *Wspólna historia Polski i Francji* w Stacji odbyły się dwa wykłady, które zostały opublikowane na łamach *Annales*. Są to: *L'attitude de la France lors du premier partage de la Pologne* **Piotra Ugniewskiego** oraz *Paris – Varsovie: les relations franco-polonaises 1945-1980* **Marii Pasztor**.

Joanna Fourquier przygotowała i zamieściła podsumowanie wystąpienia **Tadeusza Baruckiego** *Varsovie de 1939 à nos jours: la ville détruite- la ville reconstruite*. Tadeusz Barucki, wybitny architekt i urbanista, podczas swojego wystąpienia przedstawiał skalę powojennych zniszczeń Warszawy oraz etapy jej odbudowy.

Piotr Daszkiewicz w artykule *Cabinets de curiosités, oiseaux du Nord, minéraux et expériences physiques ou la correspondance scientifique entre René-Antoine Ferchault de Réaumur (1683-1757) et quelques curieux de la Pologne du XVIIIe siècle* mówi o związkach Réamura z Polską opierając się na korespondencji z Franciszkiem Bielińskim (marszałkiem wielkim koronnym i przyrodnikiem amatorem) oraz z Konstantym Franciszkiem Fremelem.

W ostatniej części Rocznika (*Quelques souvenirs*) redaktorzy wydania zamieścili tekst **Jean'a-Louis'a d'Arca** *La Fayette: un grand ami de la Pologne* oraz fragment książki **Włodzimierza Bugiela** *Un célèbre médecin polonais au XVIe siècle: Joseph Struthius (1510-1568). Contribution à l'histoire de la Médecine à l'époque de la Renaissance*.

5.2.5. Annales vol. 12

W 2009 roku ukazał się 12 tom Annales. Redaktorem wydania był prof. Jerzy Pielaszek. Publikacja zawiera 328 stron, artykuły standardowo zostały pogrupowane w cztery działy (*Recherches et Enseignement, Conférences, Colloques* oraz *Quelques Souvenirs*). W numerze ukazało się 27 artykułów. Nakład wyniósł 500 egzemplarzy.

Numer otwierają teksty przybliżające sylwetki zmarłych w 2009 roku dwóch wybitnych przedstawicieli polskiej nauki profesorów: Piotra Słonimskiego oraz Leszka Kołakowskiego. Pierwszy tekst to przedruk artykułu Piotra Daszkiewicza *Une autobiographie inédite de Piotr Słonimski*, który ukazał się na łamach Zeszytów Historycznych. Drugi, dzięki uprzejmości autora **Alaina Besançon**, *Adieu à Kołakowski* opublikowany wcześniej w magazynie *Commentaire*.

W części *Enseignement et Recherches* ukazał się artykuł autorstwa **Joëla Guideza** oraz **Jacka Kossuta** *Collaboration entre le CEA (Commissariat à l'énergie atomique et aux énergies alternatives) et la PAN (Académie Polonaise des Sciences)*. Tekst opisuje rozległe i długoletnie partnerstwo między obiema instytucjami. Te dwa ośrodki prowadzą istotną współpracę, przygotowały wspólnie ponad 150 projektów w ramach 7. Programu Ramowego, a polscy doktoranci prowadzą swoje badania w laboratoriach CEA. Aby zacieśnić współpracę, kierownictwo CEA i PAN zdecydowało się na podpisanie umowy dotyczącej wspólnych obszarów w dziedzinie R&D. Ponadto w tej części znajduje się tekst *Collaboration franco-polonaise autour des molécules d'intérêt astrochimique: les chaînes cyano-carbonées* **Roberta Kołosa** oraz **Claudine Crépin** pokrótce przedstawiający badania, które autorzy podjęli w ramach polsko-francuskiej współpracy. Badania te dotyczą fotochemii i spektroskopii cyjanodiacytenu. Artykuł *Suspensions de particules et interactions hydrodynamiques dans un fluide visqueux* to również efekty współpracy naukowców polskich i francuskich, mianowicie **François Feuillebois** oraz **Marii L. Ekiel-Jezewskiej**, w dziedzinie fizyki płynów. Ostatni artykuł w tej części *La coopération archéologique franco-polonaise au Proche-Orient* **Zsolta Kissa** przybliży historię współpracy polsko-francuskiej w dziedzinie archeologii, która rozpoczęła się jeszcze przed II wojną światową i trwa do dziś.

Część *Colloques* w całości poświęcona została sympozjum *Séjour et recherches scientifiques de Jean-Étienne Guettard (1715-1786) en Pologne et en Lituanie (1760-1762)*, które odbyło się w Stacji i dotyczyło działalności naukowca **Jean-Étiennea Guettarda**. W tomie znalazł się tekst wystąpienia **Arnauda Hurela** otwierającego sympozjum, ponadto teksty swoich wystąpień udostępnili do publikacji: **Piotr Daszkiewicz** (*Jean-Étienne Guettard en*

République des Deux Nations: notes botaniques, médicales et observations diverses), Jean Gaudant (*Bref aperçu sur l'œuvre géologique d'un botaniste de l'Académie royale des sciences: Jean-Étienne Guettard (1715-1786)*), Radosław Tarkowski (*Les études géologiques, minéralogiques et météorologiques de Jean-Étienne Guettard en Pologne (1760-1762)*), Lydie Touret (*L'héritage de Jean-Étienne Guettard (1715-1786) d'après les documents de l'époque*) oraz Alice Lemaire (*Les manuscrits de Jean-Étienne Guettard (1715-1786) conservés à la Bibliothèque centrale du Muséum national d'Histoire naturelle*).

Na łamach *Annales*, w nawiązaniu do konferencji odbywającej się w grudniu 2009 roku w Stacji dotyczącej **Hotelu Lambert**, teksty swoich wystąpień zamieścili prof. **Leszek Kuk**, historyk i znawca Francji (*Le prince Adam Jerzy Czartoryski et son groupement politique „Hôtel Lambert”. Leur rôle politique et leur place dans l'histoire de la Pologne*) oraz **Jean-François Cabestan** (*A-t-on sauvé l'Hôtel Lambert?*).

Marek Kornat zamieścił na łamach *Rocznika* fragment pt. *Facteur d'équilibre international ou source d'inquiétude en Europe?* powstającej pracy badawczej *Polska Odrodzona w oczach Zachodu 1918-1939*. Wydanie monografii zaplanowane jest na 2011 rok. Ponadto książkę **Jan Zalewski** opublikował tekst swojego wystąpienia *Czarnecki et La Mazurka de Dąbrowski face à l'attitude patriotique des Polonais hier et aujourd'hui*, upamiętniającego 350. rocznicę działań hetmana polnego koronnego, uwiecznionego w *Mazurku Dąbrowskiego*, Stefana Czarnieckiego, w czasie potopu szwedzkiego w XVII wieku.

Dzięki uprzejmości **Roberta Zaborowskiego** w *Roczniku* znalazł się zapis jego wykładu wygłoszonego z okazji 150. rocznicy urodzin Tadeusza Zielińskiego, wybitnego polskiego filologa, pt. *Tadeusz Zieliński (1859–1944): sa vie et son oeuvre*. Autor przybliżył w swoim artykule zarówno sylwetkę, jak i twórczość Zielińskiego.

W artykule *La Constitution polonaise devant le défi européen* **Maria Kruk** porusza kwestie przyjęcia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w 1997 roku w świetle rozpoczęcia starań akcesyjnych do Unii Europejskiej.

Piotr Witt w artykule *Les débuts fastueux de Chopin à Paris* stara się opowiedzieć o jednym z najmniej znanych okresów życia Chopina, a mianowicie o jego debiucie w Paryżu. Autor próbuje odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób udało się Fryderykowi Chopinowi rozpocząć wielką karierę w tak niesprzyjających okolicznościach - w czasie epidemii cholery i wojny domowej, tym samym przy zamkniętych teatrach i opuszczonych salach koncertowych.

Tekst *La réception du théâtre polonais en France 1989-2005* **Marioli Odzimkowskiej** to zapis wykładu wygłoszonego w Stacji. Artykuł analizuje wzajemne wpływy teatrów francuskiego i polskiego oraz stosunki kulturalne tych dwóch państw. Ponadto Odzimkowska

zrecenzowała sztuki wystawiane przez polskie teatry we Francji, przy czym skupiła się na inscenizacjach powstających w nurcie *Nowa Polska* oraz jego przedstawicielach.

W części *Conférences* znalazły się teksty wystąpień **André Włodarczyka** i **Georgesa Sauveta** (*La première culture paneuropéenne (35000-12000 avant le présent)*), **Arnauda Hurela** i **Piotra Daszkiewicza** (*La Société d'anthropologie et d'ethnographie polonaise à Paris et la science en exil. Le rôle des émigrés politiques dans la réception du darwinisme, la naissance de l'anthropologie et le début des recherches préhistoriques en Pologne*) oraz **Ewy Izabeli Nowak** (*Lever le rideau*).

Część *Conférences* kończy tekst **Andrzeja Szteligi** *La Pologne et la France face à la crise économique – analyse comparative. L'impact sur les relations bilatérales des entreprises et des régions*, który stanowi analizę porównawczą kryzysu gospodarczego w Polsce i we Francji. Ponadto autor zgłębia wpływ kryzysu na dwustronne stosunki między przedsiębiorstwami i regionami.

Rocznik zamyka reprint dokumentu *La lettre de Jean-Emmanuel Gilibert (1741-1814) à Louis Vitet (1736-1809)* z kolekcji Biblioteki Botanicznej Muzeum Historii Naturalnej w Paryżu. List ten wysłał z Grodna Jean Emmanuel Gilibert do Antoine-Laurent de Jussieu. Dokument ma wyjątkową wartość dla badaczy historii nauki polskiej i francuskiej w XVIII wieku.

5.2.6. Annales vol. 13

W 2011 roku ukazał się 13 tom *Annales*. Redaktorem wydania był prof. Jerzy Pielaszek. Publikacja zawiera 261 stron, artykuły zostały pogrupowane w dwa działy (*Conférences* i *Quelques Souvenirs*). W numerze ukazało się 14 artykułów. Nakład wyniósł 300 egzemplarzy.

Najwięcej artykułów (12) znalazło się w dziale *Conférences*. Są to teksty wygłoszone na konferencjach organizowanych w Stacji. Na uwagę zasługują następujące artykuły: **Frédérica Guelton** pt. *La France et la guerre polono-bolchevique* omawiający stosunek Francji do wojny polsko-bolszewckiej w 1920 roku; **Ingi Walc-Bezombes** pt. *L'Orient dans la poésie romantique polonaise et française: jeux de miroirs et de reflets* prezentujący wpływy orientalne w polskiej i francuskiej poezji romantycznej, **Jean'a Delaperrière** pt. *L'œuvre romanesque de Tadeusz Konwicki: un chemin existentiel* omawiający wybrane zagadnienia twórczości Tadeusza Konwickiego. Na uwagę zasługuje esej **Edyty Baruckiej** pt. *Réflexions sur le style de Zakopane et l'artisanat polonais autour de l'an 1900*, zilustrowany barwnymi fotografiami, w którym prezentowane są najważniejsze założenia programowe tzw. **Stylu Zakopiańskiego**. Styl ten nawiązywał do kultury ludowej górali Podhala Skalnego i

wpisywał się w interregionalny nurt sztuki europejskiej czerpiącej inspirację z ludowej wytwórczości artystycznej.

Dwa teksty Piotra Daszkiewicza pt. *Feliks Jarocki (1790-1865), directeur du cabinet d'histoire naturelle de Varsovie et ami de Frédéric Chopin – en quête de souvenirs sur son séjour en France* i Danuty Muchy pt. *Le patriotisme de Frédéric Chopin* nawiązują do postaci Fryderyka Chopina.

Wśród pozostałych artykułów należy wymienić: *La Pologne nobiliaire et la France: liens de cœur ou de raison ?* Macieja Serwańskiego; *Voyageurs français en Pologne, de la seconde moitié du XVIIIe siècle à l'entre-deux-guerres* Michela Marty'ego; *Vilna, la plus importante université de l'empire russe de 1803 à 1832, berceau des gloires polonaises du XIXe siècle* Daniela Beauvois; *Marguerite Yourcenar et la Pologne* Marthe Peyroux; *L'œuvre musicale de Stanisław Moniuszko en tant qu'héritage culturel polonais et européen* Tomasza Baranowskiego; *Influences constitutionnelles françaises en Pologne* Krystiana Complaka.

Ostatnie teksty znalazły się w dziale *Quelques Souvenirs* *Quelques mots sur Bolesław Hryniewiecki*, Piotra Daszkiewicza i *Les Jardins Botaniques en Pologne* Bolesława Hryniewieckiego.

5.3. Numery specjalnie Roczników

5.3.1. *Józef Tadeusz Milik et cinquantenaire de la découverte des manuscrits de la Mer Morte de Qumrân*

Pierwszy numer specjalny Roczników to materiały z sesji naukowej odbywającej się w Stacji w kwietniu 1999 roku. To międzynarodowe kolokwium kumranologów stanowiło podsumowanie pięćdziesięciu lat badań nad tekstami z Qumran. W spotkaniu, na którym omawiane były dokonania polskiego badacza **Józefa Tadeusza Milika**, wzięli udział wybitni specjaliści z wielu krajów – przedstawiciele Uniwersytetu Sorbona, Uniwersytetu w Groningen, Szkoły Biblijnej w Jerozolimie, Uniwersytetu w Poznaniu, a nawet **Catherine Trautmann** minister Kultury Francji. Wszyscy uczestnicy zgodnie podkreślali pionierski charakter badań polskiego naukowca, który odczytał teksty znad Morza Martwego¹.

Redaktorami pozycji byli **Dariusz Długosz** oraz **Henryk Ratajczak**, książka została wydana w 2000 roku w nakładzie 300 egzemplarzy. Przedmowę do wydania napisał ówczesny Ambasador Polski, **Stefan Meller**, a teksty swoich wstąpień umieścili, m.in.: **A. Caquot**, **Z.J.**

Kapera, E. Puech, F.G. Martinez, A. Lemaire, U. Schattner-Rieser, P. Muchowski, E.-M. Laper-Rousaz, J. Briend oraz D. Długosz.

5.3.2. *Greco, Juifs, Polonais: à la recherche des racines de la civilisation européenne. Actes du colloque organisé à Paris par l'Académie Polonaise des Sciences le 14 novembre 2003*

Drugi numer specjalny Roczników został wydany w 2006 roku. Są to materiały i teksty wykładów zaprezentowanych w czasie kolokwium, które odbyło się w Stacji w listopadzie 2003 roku pt.: *Greco, Juifs, Polonais: à la recherche des racines de la civilisation européenne*.

Symposium jubileuszowe poświęcone było profesorowi **Józefowi Méléze Modrzejewskiemu**. Spotkanie było okazją do przypomnienia nie tylko sylwetki i dorobku Profesora, ale też do pokazania na przykładzie jego życia naukowego trudnych losów wielu polskich naukowców. Profesor Méléze Modrzejewski jest dziś jednym z najbardziej uznanych na świecie badaczy źródeł starożytnego Bliskiego Wschodu, zwłaszcza papirusów greckich z Egiptu. Jego badania i publikacje dotyczące losów Żydów w Egipcie, ujęte w książce *Żydzi nad Nilem. Od Ramzesa II do Hadriana*, są pracą, na którą powołują się wszyscy badacze zajmujący się podobną problematyką, a przez ścisłość ustaleń i wagę tematu są też bardzo istotne dla badań nad początkami naszej cywilizacji i chrześcijaństwa. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli ambasador Polski we Francji **Jan Tombiński** oraz ambasador Izraela we Francji **Nissim Zvili**.

Wstęp do publikacji przygotował ambasador Polski we Francji Jan Tombiński, ponadto w numerze znalazły się teksty wybitnych przedstawicieli nauki z Polski, Francji oraz innych krajów, m.in.: **Dariusza Długosza (Muzeum Luwr), Witolda Wołodkiewicza (Uniwersytet Warszawski), Jean'a-Marie'a Bertranda (Uniwersytet Paris-1), Jean'a-Pierre'a Coriata (Uniwersytet Paris-2), Andreea Helemisa (Uniwersytet Ateński), Bernarda Legrasa (Uniwersytet Remis), Hansa Haubena (Katolicki Uniwersytet w Leuven), Sophie Adam-Magnisali (Uniwersytet Ateński), Barbary Anagnostou (CNRS) Edwarda E. Cohena (Uniwersytet Pensylwanii), Geralda Finkielszteina (Antiquité d'Israel), Sylvie Honigman (Uniwersytet w Tel-Awivie), Adama Łukasiewicza (Uniwersytet Warszawski), Yaakova Sterna (the College of Management, Rishon le Zion, Israel), Hansa Ankuma (Uniwersytet Amsterdamski), Christiana Marquanta (Centre international d'études religieuses, Paris-Montrouge), Stanisława Salmonowicza (Uniwersytet Toruński), Stephane Encel (Uniwersytet Paris-Sud), Patricii Hidiroglou-Singer (Uniwersytet Paris-1).**

5.3.3. Buffon (1707-1788) et la Pologne: actes du colloque franco-polonais à l'occasion du 300e anniversaire de sa naissance tenu à Paris le 8 Juin 2007

Trzeci numer specjalny, wydany w 2007 roku, związany jest z trzechsetnymi obchodami rocznicy urodzin francuskiego przyrodnika, filozofa i matematyka **Georges'a-Louis'a Buffona** i zorganizowanych w Stacji obchodów z tej okazji.

W wydaniu zamieszczono dziesięć tekstów referatów wygłoszonych przez polskich i francuskich naukowców podczas sympozjum: **Thierry'ego Hoqueta** z Uniwersytetu Paris-X Nanterre, **Piotra Daszkiewicza** z Muzeum Historii Naturalnej w Paryżu, **Radosława Tarkowskiego** z Akademii Pedagogicznej w Krakowie, **Pascale Heurtel** z Muzeum Historii Naturalnej w Paryżu, **Antoniego Jodłowskiego** z Muzeum Żup Solnych w Wieliczce, **Józefa Olejniczaka** z Muzeum Stanisława Staszica w Pile, **Mariana Skrzypka** z Polskiej Akademii Nauk, **Pierre'a-Jacques'a Chiappero** z Muzeum Historii Naturalnej w Paryżu oraz **Jean Granata** i **Evelyne Peyre** z Muzeum Człowieka w Paryżu.

5.3.4. L'agriculture française et l'agriculture polonaise dans l'Europe de 2007: expériences partagées et intérêts communs? Actes du séminaire franco-polonais tenu à Paris du 5 au 6 octobre 2007

W 2008 roku został wydany czwarty numer specjalny Roczników. Po raz kolejny opublikowano materiały pokonferencyjne. Tom jest wynikiem odbywającego się w Stacji seminarium dotyczącego rolnictwa zorganizowanego przez Stację Naukową, Centre d'Economie de la Sorbonne oraz Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN. Seminarium odbyło się z okazji obchodów pięćdziesiątej rocznicy współpracy między CNRS-PAN, miało na celu również prezentację wspólnych sukcesów pracy polskich i francuskich naukowców zajmujących się rolnictwem w ramach wspólnych wymian, prac studyjnych oraz konferencji. W książce zamieszczono program dwudniowego seminarium oraz dwanaście z czternastu referatów wygłoszonych przez uczestników w trakcie sympozjum.

5.3.5 Władysław Kopaczewski *La Pologne et la Science française*

90. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości która jest również 90. rocznicą wydania książki *La Pologne et la Science française* autorstwa **Władysława Kopaczewskiego** (pierwsze wydanie ukazało się w czerwcu 1918 roku) stały się okazją do przypomnienia sylwetki autora. Stacja Naukowa PAN w Paryżu wznowiła edycję tej pozycji. Broszurę rozszerzono o notę biograficzną oraz wstęp. Reedycja jest swojego rodzaju hołdem dla francuskich i polskich naukowców, którzy przyczynili się do odrodzenia Polski.

Autor publikacji, **Władysław Kopaczewski** (1886-1953), był jedną z najznamienitszych postaci polskiej emigracji we Francji. Wybitny naukowiec, lekarz i chemik, oficer armii francuskiej. Kopaczewski brał aktywny udział w kampanii w 1918 roku na rzecz wolnej Polski. Powyższa publikacja to pierwsza synteza stosunków francusko-polskich w kwestiach naukowych, opisuje również wkład polskich naukowców w rozwój nauki francuskiej oraz europejskiej.

5.3.6. François de Callières *Mon voyage en Pologne en l'année 1674*

W 2009 roku Stacja zdecydowała się wydać, w ramach numerów specjalnych, relację z podróży **François de Callièresa** do Rzeczypospolitej, którą autor odbył w 1674 roku, przyjeżdżając na elekcję króla Jana II Sobieskiego. Publikacja stanowi transkrypcję rękopisu znajdującego się w Bibliotece Polskiej w Paryżu, poprzedzoną dwoma artykułami wprowadzającymi autorstwa **Moniki Matwiejczuk** oraz **Piotra Ugniewskiego**. Jest to publikacja wspólna Stacji i Biblioteki Polskiej.

François de Callières był francuskim dyplomata, pisarzem oraz autorem książki *Sztuka Dyplomacji*, która uznawana jest za pierwszą książkę o negocjacjach. Zapis jest niezwykle cenny, gdyż zachowało się tylko kilka dokumentów dotyczących tego wydarzenia. Wartość dokumentu podnosi fakt, że obserwatorem w tym przypadku jest cudzoziemiec - początkujący dyplomata.

François de Callières przedstawił specyfikę politycznej organizacji Rzeczypospolitej Polskiej, która różni się od panującej w ówczesnych czasach monarchii absolutnej we Francji, opisywał system polityczny, wyjaśniał czym są wolne wybory, mówił też o swojej powrotnej podróży do Francji.

6. Działalność informacyjna - biblioteka, źródła informacji o działalności, współpraca z innymi instytucjami

6.1 Biblioteka Stacji Naukowej PAN w Paryżu

Tworzenie Biblioteki Stacji Naukowej PAN w Paryżu rozpoczęło się już w 1947 roku, zaraz po rozdzieleniu Stacji i Biblioteki Polskiej. W następnych latach była ona poddawana wielu zmianom organizacyjnym, funkcjonowała z przerwami i była wielokrotnie reorganizowana. Część księgozbioru etapami wysyłana była do Polski. W 1971 roku przekazano cenne polonica (w tym druki Wielkiej Emigracji) do Biblioteki PAN w Kórniku.

Księgozbiór biblioteki bazuje na zbiorach gromadzonych od roku 1970 i jest sukcesywnie uzupełniany. Książki pochodzą z zakupów ze środków własnych Stacji oraz z darów i wymiany. Dary i wymiana pochodzą od różnych instytucji polskich i francuskich, m.in. z Biblioteki Narodowej, Polskiej Akademii Nauk i jej instytutów, Polskiej Akademii Umiejętności, Biblioteki Polskiej w Paryżu, Wydawnictwa Sejmowego, Biblioteki Instytutu Literackiego J. Giedroycia, Biblioteki Polskiej w Montrealu, Muzeum w Kozłówce, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Institut d'Etudes Slaves, Centre de Civilisation Polonaise Université Paris IV Sorbonne, ale też bezpośrednio od autorów i innych osób.

Obecnie zbiory liczą ponad 13000 woluminów oraz około 100 tytułów czasopism (w tym około 50% to tytuły aktualizowane na bieżąco). Są to pozycje dotyczące związków historycznych i kulturalnych Francji i Polski, miejsca Polski we współczesnej Europie, historii polskiej nauki i jej osiągnięć, różnorodności polskiego dziedzictwa kulturalnego: literatury, języka, sztuki, muzyki itp. Korzystanie z księgozbioru oraz czasopism na miejscu jest nieodpłatne, część zbiorów można wypożyczyć na zewnątrz po uiszczeniu kaucji.

W latach 2005-2011 łącznie zarejestrowano **3248** wypożyczeń książek na miejscu i na zewnątrz. Od 2009 roku prowadzone są osobne statystyki dotyczące poczytności czasopism. W 2009 roku zarejestrowanych zostało 138 wypożyczeń periodyków na miejscu, w 2010 około 156 a w 2011 199 wypożyczeń.

Do dyspozycji użytkowników jest czytelnia wyposażona w księgozbiór podręczny oraz trzy komputery z dostępem do Internetu, ponadto można też skorzystać na miejscu z usług kserograficznych. Katalog biblioteczny prowadzony jest w formie elektronicznej za pomocą programu bibliotecznego *BCDI 3 spécial*, dzięki czemu jest on dostępny zarówno na miejscu,

jak i z komputerów zewnętrznych. Katalog zawiera opisy książek i czasopism dostępnych w bibliotece. Można w nim wyszukiwać pozycje według: nazwisk, tytułów książek i serii wydawniczych, haseł rzeczowych, słów kluczowych, wydawców. Niestety, opisy bibliograficzne nie zawierają polskich znaków diakrytycznych.

Na osobiste, telefoniczne lub mailowe zamówienie pracownik biblioteki wykonuje kwerendy bibliograficzne, istnieje również możliwość udostępniania zbiorów w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych.

Biblioteka jest otwarta dla wszystkich zainteresowanych, ale przede wszystkim stanowi zaplecze informacyjne dla polskich stażystów i stypendystów przebywających we Francji. Częstymi gośćmi biblioteki są również Francuzi oraz obcokrajowcy zainteresowani tematyką polską i środkowoeuropejską oraz studenci, doktoranci, dziennikarze i goście Stacji. Obecnie do Biblioteki zapisanych jest 199 czytelników.

Informacje praktyczne o bibliotece (godziny otwarcia, jak dojechać itp.) dostępne są za pośrednictwem strony internetowej Stacji w zakładce *Biblioteka*. Umieszczane są tam również informacje o nowościach, ale też odnośniki do portali z bazami bibliograficznymi i bibliotecznymi, do katalogów centralnych oraz do polskich i francuskich encyklopedii internetowych, słowników i czasopism.